

עַרְבּוֹת

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 68 | אלול תשע"ו | ספטמבר 2016

דרך ארץ

ספר המסלולים מְדַרְךָ הַעֲרָבָה יצא בימים אלה לאור. הספר הכולל מסלולי טיול נבחרים בערבה הוא תוצאה של יוזמה ועבודה שנעשתה על ידי מחזור ז' של מכינת ערבה בחצבה, בסיוע רבים מהמומחים והצלמים בערבה. על הפרויקט, על הספר ועל ההשקה שלו בחול המועד סוכות, בראיון עם ראש המכינה נתנאל אלינסון. עמוד 12.

התחילו העבודות על הבריכה ומרכז הספורט בספיר. הבריכות בערבה כחלק בלתי נפרד מההווי לאורך השנים. **עמ' 6, עמ' 33**

בשנתיים האחרונות במסגרת פרויקט "טור דרומי" הגיעו שורה של מוזיקאים להופעות בוטיק במדבר. סצנה ששווה להכיר. **עמ' 18**

קו הטיסות תל אביב - ערבה, חזר לפעילות והוא מצוייד במטוס חדש. **עמ' 5**

הסוד שלי

לעור צעיר, בריא ורענן

האלוורה ידועה מאות שנים במרכיביה הפעילים לרענון, טיפול, טיפוח ושיקום העור. ל-JUST ALOE המטע היחיד במזה"ת ממנו מופקת האלוורה טרייה בשיטה ייחודית המשמרת את המרכיבים הפעילים. שימוש יומיומי וקבוע במוצרי JUST ALOE חוסך טיפולים קוסמטיים וסכין מנתחים.

לרכישה

בית האלוורה מרכז המבקרים משק 39, עין יהב
1700-705-007
JUSTALOE
www.justaloe.co.il

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

שנה חדשה עומדת בפתח, הימים הולכים ומתקצרים והחום פוחת, החודש הראשון של שנת הלימודים כבר חלף, עונת התיירות הבאה עלינו לטובה מתחילה עוד מעט, ושיווק התוצרת החקלאית מתקרב. ימים של התחלה הם ימים של תקווה וחשש. אני מאחל לכולנו שהחששות יתבדו והתקוות יתממשו, שתהיה לכולנו שנה נפלאה, בבית, ביישוב, בקהילה, בעבודה, בעסקים, בעשייה, במעורבות, בבנייה ובהתחדשות.

את שנת הלימודים פתחנו בכל מוסדות החינוך בערבה עם 1,137 ילדים ובני נוער (מהגן עד התיכון). העלייה המתמדת של מספר הילדים בערבה היא אחד הנתונים המבורכים והמעודדים שיש. השנה קיבלה המועצה על עצמה את ניהול הגנים בעידן ובצוקים נוסף על ניהול הגנים בספיר. המהלך הזה נובע מתפיסת עולם ניהולית חינוכית ומרצונם של היישובים להעביר את הניהול של הגיל הרך למסגרת המקצועית במועצה בשנה האחרונה דנה המליאה פעמים מספר בנושא ניהול המסגרות החינוכיות בערבה, ולאחר סיוורם במועצות אחרות שכללו התייחסות לניהול המסגרות החינוכיות בהן, הוחלט שיש לקדם מהלך שבו ניהול הגיל הרך יעבור בהדרגה לידיה של המועצה, כל זאת, כמובן, מתוך מענה לרצונם של היישובים. למהלך זה יתרונות רבים ובהם איגום תקציבי והקלה בתשלומי ההורים, ניהול מקצועי וענייני, מעורבות מקצועית רציפה של צוותים פדגוגיים ושמירה על מסגרות יישוביות חינוכיות ברמה גבוהה.

פתיחת השנה בגנים בעידן ובצוקים נעשתה לאחר עבודה מאומצת של אפרת שחר, מנהלת הגיל הרך במועצה. אנחנו מקווים שהעבודה הרבה תישא פרי בגנים בעידן ובצוקים כפי שהיא נושאת בספיר, שהמענה שיינתן יהיה מועיל, ושבשנה הבאה יעבירו יישובים נוספים את ניהול הגנים למועצה. אני מאמין שהמעבר הזה הוא הצעד הנכון מכל הבחינות.

בעיתון הקודם פירטנו על הפרויקטים מחוללי השינוי שהמועצה מובילה, ובהם התייחסנו גם להקמתה של הבריכה בספיר שתמומן על ידי JNF ארה"ב. החודש החלה העבודה להקמתה של הבריכה שתכלול מרכז ספורט למגוון רחב של פעילויות לכל גיל. העבודה אמורה להסתיים בתוך שנה וחצי ובסופה נוכל להפעיל בערבה מתקן ספורט מהמעלה הראשונה עם תנאים מעולים ופעילות לאורך כל ימות השנה. יש למה לחכות!

לפני ימים ספורים חזרתי מהכנס השנתי של JNF ארה"ב. הכנס השנתי הוא אירוע שבו אנחנו יכולים לחזק את הקשר החם עם השותפים שלנו לקידום הערבה. במהלך השנה אנחנו מארחים עשרות משלחות ואורחים בערבה, בביקורים שמטרתם להציג את האתגרים שלנו ולרתום אותם לקידום איכות החיים והפיתוח של הערבה. אני מאמין שהמשך הפעילות שלנו עם השותפים בכל העולם, וכמובן עם כל הגופים החשובים והתומכים בישראל, יסייע לנו להוביל את הערבה לצמיחה וקליטה.

תוכן עניינים

- 3 דבר ראש המועצה
- 4 חדשות ערבה

כתבות

- 12 לטייל בערבה ראיון עם נתנאל אלינסון על ספר הטיולים מדרך הערבה ועל מכינת חצבה
- 18 טור דרומי הופעות בוטיק בערבה ראיון עם אורי בראל על מוזיקה בערבה
- 21 אבנים ואמונות רועי גלילי שופך אור על מה שאפשר ללמוד מאבנים על התרבויות הקדומות באזור

מדורים

- 24 עשינו עסק
- 25 אישון במדבר
- 26 צפר צמרת
- 28 שירה
- 30 מדברים מהבטן
- 32 עשה זאת בעצמך
- 33 אומרים שהיה פה שמח
- 34 המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת ראשית

רינת רוזנברג

עורכת מדורים

שחר איתני

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

חניכות ממכינת חצבה בטיול
צילום: מחזור ז' מכינת חצבה

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

חודש חגים לפנינו, שנה חדשה מתחילה.

אני מאחל לכולנו שנה של טעם וערך, שנה של עשייה, צמיחה ושגשוג, שנה מוצלחת עם פרנסה בשפע ובריאות טובה.

שנת שלום.

אייל בלום,

ראש המועצה

כא פטאז הנפה,
בלנה הנבלה אלך

שעות פתיחה מיוחדות לחגים ערבי חג 15:00-10:00
חגים וחול המועד 21:00-10:00 | שישי 18:30-10:00
מושב עין יהב | 052-8814466 | יגורטיה - עין יהב

מנכ"לית

נערכים להכנת תקציב 2017

בשנים האחרונות נערך שינוי מבני במחלקת גזברות המועצה כדי לתת מענה מקצועי ויעיל לתושבים. במחלקה נקלטו 4 עובדות חדשות, תושבות הערבה. התפקידים והאחריות מתחלקים בין הצוות:

נועה בר נס ממושב חצבה הגשת דוחות, טיפול ב"קול קוראים" של משרדי ממשלה וגופים תומכים וסיוע בבניית תקציב המועצה.

גלית בר ממושב פארן גבייה וארנונה במועצה. **אילנית אפשטיין ממושב עידן** גבייה במתנ"ס, הגשת דוחות ודיווחים למשרדי ממשלה ולגופים התומכים של המתנ"ס.

רויטל בר מוזס מספיר גבייה של מיסים ואגרות,

הפקת אישורי תושבות והכנת אישורים לרשויות ומוסדות. רויטל ממלאת את מקומה של חגית כלפון שיצאה לחופשה. עד לשובה של חגית לא ניתן מענה בכל הקשור לשירותים של משרד הפנים (דרכונים, שינוי כתובת וכדומה).

אלינור פרץ מדימונה מענה לקהל ותיאום פגישות למנכ"לית.

ציפי אלטלף מדימונה חשבת שכר במועצה ובשלוחותיה (מתנ"ס, חברה לפיתוח, מו"פ). בימים אלה אנו נערכים להכנת תקציב המועצה והמתנ"ס לשנת 2017, והם יובאו לדיונים ולאישור במליאת המועצה בנובמבר 2016.

במהלך הקיץ חודשו ונוספו הסדרי תנועה ביישובים: החלפה והוספה של תמרורים, חידוש סימון כבישים ובמפרים. הפרויקט בוצע במימון משרד התחבורה ולפי תכנית

גם השנה זכתה המועצה האזורית בפרס הניהול התקין של משרד הפנים. הפרס מתייחס לפעילות הניהול התקציבי במועצה בשנים 2014-2015 ומהווה אישור והכרה ביכולת הניהול של המועצה באופן יעיל ואחראי. **צילום:** פלאש 90/ דוברות משרד הפנים

תנועה של היישובים. הפרויקט יורחב בעקבות תוספת מימון שהתקבלה ממשרד התחבורה.

רויטל טריפלר
מנכ"לית

מחלקת חינוך ומתנ"ס ערבה

תכנית שישי דה וינצ'י מתרחבת עם מדריכים חדשים

תכנית **שישי דה וינצ'י** תיפתח אחרי החגים לשנה שנייה של פעילות העשרה, בימי שישי. התכנית מיועדת לתלמידי כיתות א עד ט ומטרתה להרחיב אופקים ולפתוח הזדמנויות ללמידה ולהתנסות חווייתית במדעים ובאומנות. קורסי המדע מתקיימים בתמיכת קרן דליה ואלי הורוץ, המעודדת מצוינות ולימודי מדעים. השנה הצטרפו לצוות התכנית, מורים ותיקים, בני הגיל השלישי, לצידם של מורים צעירים, וכולם כאחד - תושבי הערבה, נרתמו להנחיל לדור הצעיר ידע ומיומנויות, איש איש בתחומו. המפגש הבין-דורי הוא הזדמנות נהדרת ליצירת קשר המבוסס על הרחבת הדעת, על הקנייה של ערכים, ועל עשייה ויצירה זה לצד זה.

היצע הקורסים בתכנית התרחב והתחדש: וטרינריה - ד"ר יעל ניסים, חלל - שמוליק רבין, בניית אפליקציות - אסף בוקיש, מכונאות רכב - ינון לוריא, צילום - אלכס ליבק, נגרות - יגאל גל, סריגה - נורית אייל, רוקחות - אמילי נורמנד, רובטיקה - תומר רוזנשטיין ושקד לב, פסיפס - אסתי הירש, פסיפס וחשיבה

יצירתית - דליה מטמון, תאטרון וליצנות - רעות שיפמן צורף.

חוגי המתנ"ס במוסיקה, ספורט, מחול ואומנות, נפתחו אף הם. עדיין אפשר להצטרף.

נפתח **מועדון ילדי הבוסתן** בהדרכת אורה פרס. המועדון מיועד לילדי ביה"ס היסודי ופועל מידי יום מהשעה 13:20 עד השעה 16:20. במועדון - ארוחת צהרים חמה, פעילות יצירה, טיפול בבעלי החיים בבוסתן ועזרה בשיעורי בית. ניתן להירשם לימים אחדים או לכל השבוע.

מחלקת הנוער עברה בקיץ לניהולה של עדי לב, ששימשה עד לפני שלוש שנים כמדב"ת מושב עידן. עדי, אבשלום פרג - הנדל רכז בני המושבים, וצוות המדב"ים גיבשו יחד תכנית עבודה לשנת הפעילות החדשה. התכנית מתרכזת בחיזוק המעורבות החברתית והמנהיגות של בני הנוער. חברי גרעין עודד ערבה 17 סיימו החודש את שנת השירות שלהם. אנחנו מודים להם על השקעתם ותרומתם לפעילות הנוער, ומאחלים להם הצלחה רבה בשירותם הצבאי. חברי גרעין עודד ערבה 18 שובצו ליישובים: אריאל אבני משדה חמד בדרום השרון שובצה בעידן ובפארן, איתמר לוי ממושב גיא בחוף אשקלון שובץ בצוקים ובעין יהב, כרמל אפריאט מכפר אוריה במטה יהודה שובצה בספיר ובצופר, שחר ניפוס ממצפה

עדי בעמק יזרעאל שובצה בעידן ובצוקים, איתי בר-טוב משער אפרים בלב השרון שובץ בספיר ובחצבה. אנחנו מאחלים להם שנת שירות משמעותית וקליטה נעימה בערבה.

חגי המעלות נחגגים בימים אלו בכל היישובים. תודה לוועדות הנוער ביישובים המשקיעות מחשבה וזמן רב לקידום פעילות הנוער ברמה היישובית וברמה האזורית.

שנת פעילות פורייה וטובה לכולם.

אילת ביגר
מנהלת מחלקת חינוך ומתנ"ס

החברה לפיתוח

הסדרת התשתיות באזור התעשייה מאפשרת קליטה של עסקים נוספים

באזור התעשייה ספיר פועלים נגרייה, חשמלייה, מעבדות תיקונים ושמונה משרדים הנותנים מענה ליזמים במגוון תחומים. במהלך השנה החולפת הוסדרו תשתיות מים, תקשורת, מרכיבי ביטחון ואבטחה במגמה לקדם ולעודד כניסה של עסקים נוספים ולספק מענה למגוון רחב של תחומי פעילות. כך התאפשרה תחילת פעילותו של מפעל אמורפיקל ובימים אלה מתחילה חברת 'גלבווע תעשיות בע"מ' בתהליכים שיביאו להפעלתו של מפעל לעיבוד שבבי לתעשיית התעופה והחלל כבר בשנה הקרובה. החברה לפיתוח מקדמת באזור התעשייה תכנון של מתחם לעסקים בתחומי תעשייה, מסחר ומלאכה. יש באזור התעשייה שטחים זמינים. מומלץ לפנות אלינו לקבלת מידע ולבחון את האפשרויות הקיימות.

משתלמים

שנת הפעילות החלה עם 1,100 סטודנטים מ-10 מדינות מאסיה ומאפריקה. הסטודנטים נקלטו בערבה כולה כולל כיכר סדום וקיבוצי חבל אילות. מחזור שלישי של 19 סטודנטים לתואר שני יתחיל ללמוד בחודש אוקטובר בתכנית המשותפת עם אוניברסיטת תל אביב. בספטמבר התחילו עבודות ההקמה של מבנה כיתות חדש ובו 5 כיתות לימוד אשר יתנו מענה להיקף המשתלמים הגדל ואף יאפשרו את הגדלת מספר הסטודנטים שנוכל לקלוט. הקמת המבנה מתאפשרת בזכות תרומה גדולה שהתקבלה מ-JNF ארה"ב.

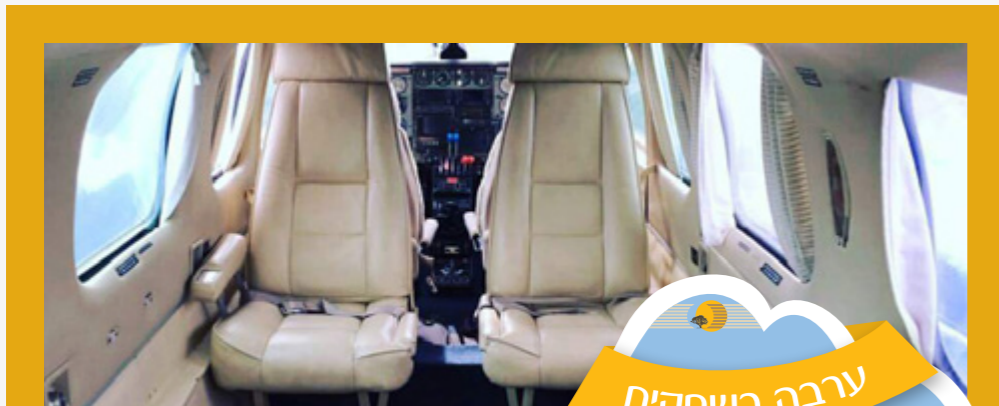
קידום עסקים בערבה

החברה לפיתוח ושותפות ביחד ערבה-אוסטרליה נרתמו יחד כדי לבחון מהלך אזורי ליצירת פיתוח מודל פעילות משותף של העסקים הקטנים במטרה לקדם את הפעילות העסקית של כל העסקים דרך שיתופי פעולה והגדרת יעדים משותפים. ניתן לקבל פרטים נוספים אצל גלי כהן המרכזת

את תחום הפיתוח העיסקי. לאחרונה נפתחו ביוזמת המעו"ף ובשיתוף החברה לפיתוח שני קורסים המיועדים לבעלי עסקים בערבה. קורס בנושא מסחר מקוון, שמטרתו לתת לבעלי עסקים כלים למכור ולשווק את עצמם באמצעות המדיה האינטרנטית. קורס נוסף בנושא שיווק ויזואלי - שמטרתו לתת כלים בנושא צילום, עיצוב ועריכה גרפיים של חומרים שיווקיים לעסק. כחלק מהעבודה השוטפת ושיתוף הפעולה עם מעו"ף צפויים להיפתח קורסים נוספים בתחומים שונים לבעלי עסקים. פרטים נוספים והרשמה: dimona@4.maof.co.il, 076-8844894

נעמי בקר
מנכ"לית

רשמו ביומנים
אירוע יוגה ערבה מעבר לפינה יתקיים השנה מ-3 בנובמבר עד 5 בנובמבר. ההרשמה בעיצומה. תושבי הערבה מוזמנים להשתתף. לאתר האירוע: www.yogaarava.co.il
פסטיבל סרטים בערבה יתקיים בפעם החמישית מ-24 בנובמבר עד 3 בדצמבר. פרטים והרשמה באתר הפסטיבל www.aravaff.co.il
שנה טובה מכל צוות החברה לפיתוח,

ערבה בשחקים

קו הטיסות ערבה
תל אביב

טיסת בוקר וטיסת ערב
בימים שני וחמישי

מחיר כרטיס טיסה (לכיוון אחד)

תושב ערבה 190 ש"ח
תושב חוץ 220 ש"ח
חיילים/גרעינים/סטודנטים/ אזרח ותיק / ילדים מגיל שנתיים ועד גיל 8 95 ש"ח
ילדים עד גיל שנתיים ללא תשלום - ישיבה עם ההורה

זמני ההמראות

המראה ממנחת עין יהב	המראה משדה דב	
07:30	06:30	בוקר
18:30	17:30	ערב

לשדה דב יש להגיע 30 דקות לפני שעת ההמראה
למנחת עין יהב יש להגיע 20 דקות לפני שעת ההמראה

להזמנת כרטיסים 052-3665982

מחלקת בינוי ופיתוח

התחילו עבודות הבנייה של בריכה ומרכז ספורט ופנאי אזורי בספיר

המרכז מוקם במקום הבריכה של יישוב ספיר. המרכז מוקם הודות לתרומה של JNF ארה"ב והוא ישתרע על שטח של כ-5 דונמים (השטח המגודר של הבריכה הקיימת). המבנה יהיה מקורה בשטח של כ-2,500 מ"ר, כ-600 מ"ר מרתף וחדר מכוונות. המבנה יהיה מוקף בשטח פנאי והוא כולל קפיטריה, חדרי חוגים, חדר כושר רב תכליתי, סאונה וג'קוזי, בריכה טיפולית, בריכה ילדים, בריכת פעוטות, משרדים וכיתת לימוד, מלתחות ושירותים ועמדת מציל. המבנה עתיד לקבל תו תקן ירוק והוא מתוכנן לניצול מקסימלי של כיווני האוויר ותנאי מזג האוויר במקום לחיסכון ולניצול אנרגיה יעיל. הבנייה צפויה להימשך כשנה וחצי. את הבנייה תלווה מחלקת הבינוי

וחברת ניהול ופיקוח חיצונית בעלת ניסיון בהקמת מבנים דומים.
מכרזים
רשות מקרקעי ישראל פרסמה מכרז לשני מגרשים (מספרי המגרשים: 510,509) בסמוך לחאן התעסוקות בצוקים. גודלו של כל מגרש כשני דונמים. יעוד המגרשים למסחר ותעשייה זעירה במחירים אטרקטיביים,
מכרזים
רשות מקרקעי ישראל פרסמה מכרז לשני מגרשים (מספרי המגרשים: 510,509) בסמוך לחאן התעסוקות בצוקים. גודלו של כל מגרש כשני דונמים. יעוד המגרשים למסחר ותעשייה זעירה במחירים אטרקטיביים,

הצעות ניתן להגיש למנהל עד 7 בנובמבר 2016. המעוניינים לקבל פרטים מוזמנים לפנות למור זילברשטיין מנהל פיתוח morz@arava.co.il, 077-6449479.
בחודשים הקרובים יפורסמו מכרזים נוספים למגרשים במתחם מואה מומלץ לעקוב אחרי הפרסומים.
כרמל הר
מנהלת מחלקת בינוי

מבט מלמעלה על הימים הראשונים של העבודות להקמת בריכה חדשה בספיר

מו"פ

הוקמה חממת ניסוי סולרית על חממת גידול פלפל במו"פ

החודש הסתיימה הקמתה של מערכת ליצור משולב של תוצרת חקלאית טרייה ואנרגיה סולארית, בחממת מודל על שטח של שני דונמים. מטרת הפרויקט: הפקת חשמל מפאנלים סולריים המתוגברים במגברים אופטיים וגידול תוצרת חקלאית טרייה בחממה, בלי להקטין את התנובה החקלאית ועם הגדלת התשואה של החקלאי על יחידת השטח. הפרויקט הוא פרי יוזמתם של המו"פ ושל חברת SunBoost - חברת הזנק בתחום האנרגיות המתחדשות, הפועלת בפארק תעשיות רותם. שילוב של מערכת פוטוולטאית להפקת חשמל מעל מערכת גידול חקלאית הוא שילוב מורכב היות ששתי מערכות הייצור

מתחרות על שני משאבים סביבתיים - קרינה וקרר. מרבית האנרגיה הנקלטת בפאנלים הסולאריים הופכת לחשמל באביב מאמצע אפריל ועד אוקטובר, ולכן יעילותה בתקופות אלה גבוהה באופן מובהק מאשר בחורף.

הרצינון בפרויקט זה הוא שניתן לשלב מערך פאנלים סולריים על גגות של חממות מחופות בפוליאיתילן. בהתאם לכך, בחורף המערכת הסולרית מוצבת באופן ייחודי וחדשני, המאפשר חדירת אור מירבית לתוך המבנה, ובשאר עונות השנה מערכת האופטית הייחודית שפותחה, מגבירה את יעילות הפיכת הקרינה לאנרגיה חשמלית, וגורמת לתנאי אקלים נוחים לגידול בתוך החממה. המערכת החדשנית מגבירה את יעילותה בחורף על ידי הרכיבים האופטיים ובמקביל, מאפשרת לצמחים לנצל באופן מיטבי את הקרינה. היות שקרינה חיונית להתפתחות נאותה של צמחים, תפקיד הרכיבים האופטיים הינו גם לפצות על הצפיפות הנמוכה יחסית של

הפאנלים על גג המבנה, להגביר את יעילותם של הפאנלים, ובכך לאפשר הכנסה נוספת ויצובה לחקלאי מייצור חשמל. קונסטרוקציית הגג של חממה סטנדרטית חוזקה כדי לעמוד בעומסים שיייווצרו, וכדי לספק רמות קרינה נאותות לצמחים בחורף. היקף הפאנלים מהווה 10% משטח החממה. חממת הניסוי חופתה בפוליאיתילן דיפוזיבי שיגביר את פיזור האור. מערך הייצור הפוטוולטאי-צמחי ייבחן על ידי השוואה בין רמות היבול של פלפל, שיתקבלו במערכת חדשנית זו, לבין הרמות במבנה סטנדרטי (ביקורת).

אנו מקוים שניסוי זה יוכל בין היתר להביא לשינוי ברגולציה כך שתאפשר התקנה של פאנלים סולריים על חממות ותאפשר הכנסה נוספת על גידול ירקות בחממות.
אפי טריפלר
חוקר קרקע ומים

הוועדה החקלאית

מתווה הסיוע לפלפל בערבה מומש במלואו

בימים אלה נסגרה האפשרות להגשת בקשות לסיוע במסגרת המתווה. על פי עבודה שנעשתה במשרד החקלאות, רוב כספי המתווה הושקעו בצידוד השקיה, בתי אריזה ובניית חממות. פירוט של הנתונים, המגמות והתוצאות פורסמו בתחילת ספטמבר לכל החקלאים. העבודה הרבה שהשקיע משרד החקלאות על ידי מנהלת ההשקעות, לאורך השנה וחצי החולפות, עבודה שאפשרה את מימוש המתווה על ידי החקלאים בערבה, ראוייה לכל שבח. אני מודה לצוות המנהלת, לצביקה כהן העומד בראש המנהלת, לנבו יצקר שעשה את העבודה היומיומית בשטח עם כל משק ומשק, ולכל צוות מחוז דרום

במשרד החקלאות בראשותו של יואב מורג. **עונת 2016-2017 יצאה לדרך.** מזג האוויר בתחילת העונה מאיר פנים. אמנם השנה חם לא פחות משנה שעברה, אבל מזג האוויר יציב וללא גלי חום קיצוני והדבר ניכר בשטחי הירקות. על פי ריכוז נתוני הגידולים של עונה זו לעומת העונה הקודמת חלה עלייה מתונה בשטחי גידול הפלפל, ממשיכה נטיעת תמרים ושתילה של מגוון גידולים כמו בעונה הקודמת, בסה"כ מגמה חיובית. נאחל לכולנו עונה מוצלחת.
עובדים עונתיים השנה תהליך העסקתם של עובדים עונתיים יתקיים באותה מתכונת כפי שהיה בשנים הקודמות, אולם בשנים הבאות אפשר יהיה להזמין עובדים עונתיים במהלך כל השנה לפרקי זמן של 4 חודשים עד 8 חודשים. בבדיקה שנעשתה בוועדה החקלאית, אין הבדל בעלות העסקת עובד זר ועובד עונתי. שילוב של עבודת משתלמים

ועובדים עונתיים יחד עם עובדים תאילנדים שבאים לתקופה ארוכה יותר, יכול להוות בסיס יציב וטוב לתכנון וניהול העבודה במשקים. בד בבד אנחנו פועלים מול משרד החוץ ומשקיעים מאמצים לקבל תוספת של עובדים ממדינה נוספת חוץ מתאילנד.
הדרכה חקלאית גם השנה הוועדה החקלאית שותפה במימון הדרכות ואנחנו מתכוונים לתגבר את ההדרכה הקיימת של שה"מ והמו"פ. שותפים נוספים לקידום ההדרכות הם "מעוף" המסייעים במימון הפעילות על ידי משרד הכלכלה, וחברת מגדלי ערבה הממשיכה זו השנה השנייה לתמוך בהדרכות לחקלאים. היום מתקיימות הדרכות בירקות, בפרחים, בתמרים, בכרם ובמנגו. החקלאים המשתתפים בהדרכות משלמים גם הם חלק מעלותן.
חמי ברקן
מנהל הוועדה החקלאית

פיתוח משאבים

מחזקים את שיתוף הפעולה עם JNF ארה"ב בכנס השנתי בניו יורק

ראש המועצה אייל בלום חזר לא מזמן מביקור בארה"ב במסגרת חיזוק היחסים ושיתופי הפעולה עם ארגון JNF ארה"ב. ביקורו כלל מפגשים עם התורמים המובילים לפרויקט מרכז החילוץ וההצלה וקמפוס המשתלמים החדש, פגישות עם הנהלת הארגון והשתתפות בכנס JNF השנתי, שהתקיים השנה בניו יורק ב-16 בספטמבר. בכנס השתתפו יותר מאלף תומכים, פעילים ותורמים של הארגון במפגן סולידריות מרשים של הקהילה היהודית בארה"ב עם ישראל. בין הנושאים בכנס היו מנהיגי JNF רונלד לאודר, ג'ף לוין והמנכ"ל ראסל רובינסון, השרה איילת שקד, יו"ר קק"ל דני עטר, חברת הכנסת מירב מיכאלי, פרופסור אלן דרשוביץ ועוד רבים וטובים. אנו גאים בשותפות ארוכת השנים שלנו עם

הכנס השנתי של JNF ארה"ב לחיזוק הקשרים עם השותפים בארה"ב. מימין לשמאל: יו"ר קק"ל - דני עטר, ראש המועצה - אייל בלום, מנכ"ל JNF ישראל - אריק מייקלסון, חנן גינת - ראש המועצה האזורית חבל אילות.

ארגון JNF שעשה ועושה רבות למען קידום הערבה ושמחים לקחת חלק באירוע מרגש הנותן ביטוי לקשר העמוק והחזק של יהודי ארה"ב למדינת ישראל ולמחויבות שלהם להמשך בניית הארץ, לחיזוק ההתיישבות ולחינוך לציונות ולאהבת הארץ.
נעה זר
מנהל מחלקת פיתוח משאבים

הוועדה המקומית

פיילוט של פרויקט GIS יצא לדרך

לאחרונה יצא לדרך פיילוט למערכת GIS של מושב עין יהב במטרה לאפשר לציבור מידע זמין בכל להגשת בקשות להיתרי בנייה. בימים אלה אנו נמצאים בעיצומו של תהליך להקמת אתר אינטרנט של מערכת ה-GIS. חברת טלדור זכתה במכרז הפומבי להקמת המערכת ובנוסף תבצע גם סריקה של ארכיון הוועדה. כאמור, בשלב הראשון יתקיים הפיילוט למערכת GIS של מושב עין יהב

ובהמשך יצטרפו שאר יישובי הערבה. פרטי הגישה יתפרסמו באתר הוועדה. כמו כן, מתחילה סריקת ארכיון התיקים של הוועדה וניתן יהיה לצפות בכל המסמכים והתכניות. באתר החדש של הוועדה הנמצא גם הוא בהקמה תוכלו להתעדכן בכל הנוגע לנעשה בוועדה:

- ישיבות רישוי
- ישיבות מליאת הוועדה
- שלבי התקדמות בקשות להיתר
- עיון בתכניות בניין עיר מאושרות ובתהליך צפייה במסמכי ארכיון סרוקים

- קישור לאתר GIS
- הודעות ופרסומים
אני מבקשת להזכיר כי הרפורמה נכנסה לתוקף וכל הבקשות להיתר מוגשות לוועדה באופן מקוון. אנחנו זמינים לשאלות בכל נושא הן טלפונית והן במייל לוועדה:
handasa@arava.co.il
vba@arava.co.il
08-6592216

אילנה בהגן
מהנדסת הוועדה המקומית

ביטחון

נערכים לקליטה בשעת הירום

במהלך ביקור של שר הפנים אריה דרעי במועצה בטקס חניכת מפעל אמורפיקל, הציגה המועצה בפני השר ובפני אלי רגב, ראש מנהל החירום של משרד הפנים, את יכולותיה של המועצה לקליטת מתפנים בחירום, את הפתרונות שיש למועצה להציע ואת צרכי הסיוע ממשרד הפנים כדי שניתן יהיה לממש את התכניות. ראש מנהל החירום, הודיע כי יגדיר את הערבה כפרויקט לאומי במטרה להכין אותה שתוכל להיות מרכז קליטת המתפנים הגדול בארץ. פעולות הכנת התשתיות הנדרשות לשם כך יתבצעו במהלך 2017.

קורס נאמן חיים של מד"א התקיים במהלך חודש ספטמבר והוכשרו בו כ-20 "נאמנים" שיוכלו לבצע פעולות מצילות חיים. ההכשרה הזו מביאה לגידול משמעותי במספר התושבים שיכולים להעניק סיוע מידי במידה שידרשו לכך.

שנת הלימודים בבתי הספר נפתחה. ההסעות לבתי הספר וממנו והסעות החוגים חזרו לפעול כסדרן. הטיפול בהנחיות ובבעיות משמעת בהסעות נמצא תחת אחריות קב"ט המועצה. ניתן לפנות אליי לביור כל אירוע בתחום זה.

נועם כרמלי
קב"ט

איכות הסביבה

עלייה בהיקף המחזור בערבה בשנת 2015

בשנים האחרונות המדינה חוקקה חוקים לעידוד התושבים והעסקים להגברת מחזור הפסולת. החקיקה נעשית ברשות המשרד להגנת הסביבה כאשר לצד החקיקה מתבצעת גם אכיפה מוגברת על פסולת שלא מגיעה ליעודה.

בערבה ניתן לראות את המהלכים שקודמו בעקבות החקיקה בכל הקשור לטיפול בפסולת בנייה באתר שהוסדר על ידי המועצה לקליטת פסולת בנייה מכל היישובים. בהתאם לחקיקה בעניין, הבתים החדשים הנבנים כיום בערבה נדרשים להציג תיעוד של פינוי הפסולת לאתר המוסדר לפני קבלת טופס 4 על ידי הוועדה המקומית.

בימים אלה מתבצעות עבודות ניקיון וטיפול בפסולת בנייה המפוזרת בשטחים הפתוחים ברשות המועצה. מרבית הפסולת תפונה מאזור צוקים. הפרויקט ממומן על ידי המשרד להגנת הסביבה. בד בבד לעבודות הניקיון של אזורים אלה, מתבצעת אכיפה על השלכת פסולת באזורים שאינם מוסדרים לכך וברשות הרבים.

דוגמה נוספת לעידוד המחזור ניתן לראות ביישום חוק האריזות. החוק קובע שהאחריות על הפסולת היא של יצרני האריזות, ובמסגרת החוק הם מחויבים לאסוף אותן דרך התאגדות (ת.מ.י.ר).

במהלך הקיץ הוצבו בכל יישובי הערבה כלובים סגולים למחזור זכוכית. זו השלמה של המחזור המבוצע על ידי תאגיד אל"ה אשר מזכה את המחזור בקבוקי משקאות השתייה בהחזר על הפיקדון שניתן בקנייתם. היקף המחזור בערבה הוא מהגבוהים בארץ ביחס לנפש והנתונים של המחזור בשנת 2015 מעידים על כך:

מחזור בקבוקי פלסטיק מגיע ל-9.68 טונות שהן 222,640 בקבוקים. במחזור הנייר יש עליה ניכרת והוא הגיע בשנת 2015 ל-109 טונות לעומת 87 טונות בשנת 2013 (על פי נתוני חברת אמניר). קרטון ביתי - 32 טונות בשנת 2015 לעומת 6.2 טונות בשנת 2013. זכוכית לפיקדון - 94.8 טונות.

צמיגים - 34 טונות (ירידה של 2 טונות משנת 2013). מצברים 4.4 טונות לעומת 2.8 טונות בשנת 2013.

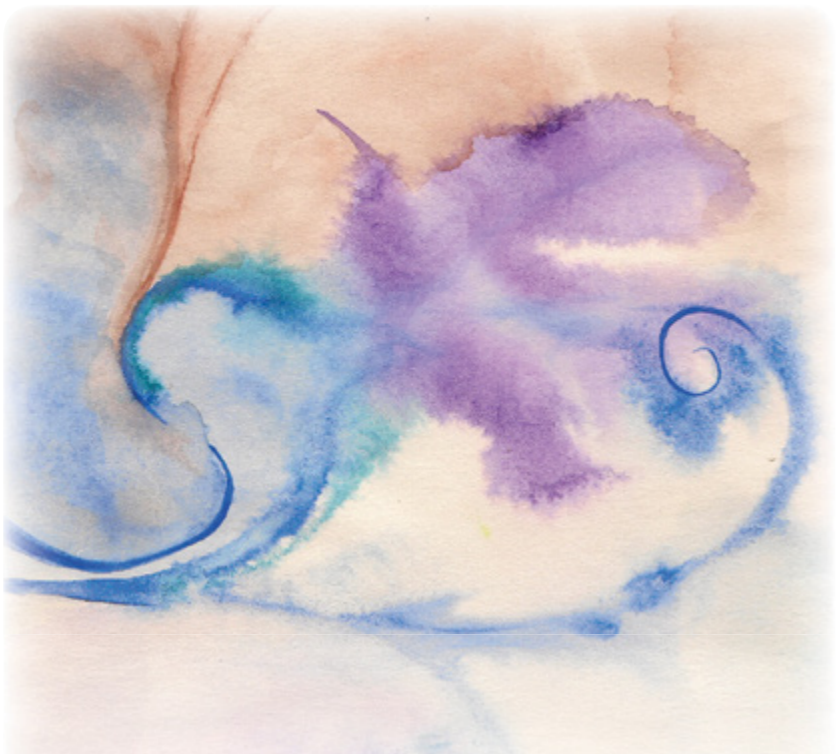
מתקיים גם מחזור של פחיות מפיקדון, פסולת אלקטרונית, בקבוקי פלסטיק מפיקדון, שמנים, טקסטיל.

סה"כ כל הפסולת ביתית להטמנה בשנת 2015 - 2,190 טונות. סה"כ הפסולת שהועברה למחזור - 299.3 טונות.

היקף המחזור בערבה הוא 12% מסך כל הפסולת הביתית בשנת 2015. נתון מרכזי וחשוב נוגע למחזור הפסולת החקלאית בערבה. היקף המחזור של פסולת לא אורגנית (קרטון ופלסטיק על כל סוגיו) בשנת 2015 הגיע ל-3,724 טונות! קרוב לפי שניים מכמות הפסולת שמועברת להטמנה.

בימים אלה אני חוזרת מחופשת לידה לניהול היחידה הסביבתית. תודה רבה לעידו כהן שמילא את מקומי והוביל את הפעילות האזורית בחודשים האחרונים בנועם, במחויבות ומקצועיות, תודה רבה.

יעל חביב
מנהלת היחידה הסביבתית

מירב וילקנסקי

פסיכותרפסטית גופנית (B.Ed באמנות)
מטפלת פרטנית במבוגרים, ילדים ונוער
בקליניקה בצוקים ובאילת.
לפרטים 054-8053205

שנה טובה!
לכל תושבי הערבה
נחת, בריאות ופרנסה

עין יהב

DigitalShop
08-6486151

צילום: אסתר פורת

הדודאים בהופעה, ישראל גוריון ואסף אמדורסקי

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

מתרחבת פעילות פרויקט הגנים התאומים בערבה ובמלבורן

הקשר של חדווה שונר וגילי פיינר בשותפות ביחד ערבה אוסטרליה עם בית הספר ביאליק במלבורן אוסטרליה החל לפני כארבע שנים במסגרת פרויקט חילופי גננות ונמשך מאז ועד היום. קשרים חזקים של גנים תאומים נוצרו בין גני הילדים בשתי הקהילות. במסגרת הפרויקט הילדים נפגשים באמצעות שיחות סקייפ (לקראת החגים וגם בימים רגילים) שולחים מכתבים (כמו פעם), מחליפים

מתנות מעשה ידיהם, מצלמים את עצמם ואת סביבתם הקרובה בסרטונים וחוקרים את העולם הקרוב אליהם תוך שיתוף והשוואה בין החיים שלהם לאלה של האוסטרלים. החוויה של גן תאום באוסטרליה מעלה שאלות מהותיות אצל הילדים ואצל הצוות: מה מחבר אותנו? מה מאתגר אותנו? האם אפשרי ליצור קשר משמעותי על אף אתגרי השפה, הבדלי שעות, פערי תרבות והבדלים בהתנהלות הקהילתית? הפרויקט המשותף מביא לצמיחה אישית ומקצועית באמצעות היכרות עם שיטות חינוך שונות והתנסות בפרקטיקה פדגוגית שונה. בכנס המחנכים היהודיים שהתקיים במלבורן בחודש אוגוסט נבחרו חדווה וגילי, יחד עם שתי מורות מביאליק (הלן אוברמן וג'ודי

הלן אוברמן, חדווה שונר, גילי פיינר ודפני גידי בכנס מחנכים יהודיים במלבורן | צילום: באדיבות שותפות ערבה אוסטרליה

עמותת בין השיטין

מכינת ערבה פותחת שנה (שמינית בחצבה, שלישית בפארן)

שנת הפעילות במכינות התחילה! אל הערבה הגיעו השנה 81 חניכים חדשים. החניכים מגיעים אלינו מכל הארץ - מהצפון הרחוק והקרוב, מהמרכז, מירושלים וסביבתה ומיהודה ושומרון. לרובם הגדול זוהי היכרות ראשונה ומרגשת עם הערבה. השנה התחילה בשיעורי היכרות במכינה ובעבודה חקלאית בשדות. הציבור מוזמן להצטרף לשיעורים במכינות (ניתן ליצור קשר עם המכינות ולהתעדכן על זמני השיעורים).

עבודה עברית

מתחילים עונה שישית, והחידוש בשנה זו

בלומברג), להציג את הקשר שנוצר בין הגנים. אולם ההרצאה התמלא באנשי חינוך שהביעו עניין רב ללמוד מפרויקט הגנים התאומים שלנו. בית ספר נוסף במלבורן הביע אף הוא התעניינות בהצטרפות לפרויקט. הקשר בין גני הילדים בערבה לגני הילדים במלבורן (עם שני בתי ספר שונים) מתרחב השנה ויעמוד בשנת הלימודים הנוכחית על חמישה גנים שנמצאים בקשרים עם חבריהם בצד השני של העולם: גני סלעית בפארן וצופר בהובלת חבצלת פורת וגילי פיינר גן תמר בספיר בהובלתה של חדווה שונר גן פרפר בספיר בהובלתו של חיים חי גן רימון בעין ייב בהובלתה של מרסל מדאלסי גילי וחדווה ייצגו את הערבה, חיזקו את הקשרים בין שתי הקהילות והכינו את התשתית לשנת הלימודים הבאה. בפרויקט הגנים התאומים הביא לחיזוק הקשרים בין אנשי חינוך מקומיים לאנשי חינוך מחו"ל שיכולים להעשיר זה את זה ולחלוק זה עם זה ידע וחוויות.

אורית כהן-אלקיים

מנהלת שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

על שיתוף הפעולה ועל הסיוע לתכנית. בחורף הקרוב ניתן יהיה להיעזר בעובדים גם לתקופת העסקה קצרה יותר של חודשיים לשפר את המענה לצורכי החקלאים. ישנה עדיין אפשרות לשריין עובדים לנובמבר בכל אחד מהמושב. על המעוניינים בכך לפנות ליהונתן ויצמן 052-8666040. בחודשים האחרונים אנו עוסקים בארגון תחום בוגרי התכנית (כ-300 בוגרים עד כה). אנו יודעים שרבים מהם חוו חוויה משמעותית וחיונית מאוד בערבה ורואים את תפקידנו למשוך אותם בחזרה אל הערבה והפעם כתושבים קבועים וכמשפחות צעירות המשתלבות בחיי הערבה.

אבישי ברמן

מנכ"ל עמותת בין השיטין

צילום: studioarava.co.il

פתיחה חגיגית

ומכירה מיוחדת של סלי-שי ומתנות לראש השנה (אפשר גם להזמין מראש)

יום ה', 29/9, 14:00-20:00
יום ו', 30/9, 08:00-15:00
וביום א', 2/10
ערב החג, 08:00-15:00

במשק עפאים לחקלאות בת-קיימא שמחים לפתוח את חנות המשק בערבה.

החנות נמצאת בסמוך ללול, לדיר ולמרכז המבקרים ומציעה מבחר מתוצרת המשק: גבינות טריות וגבינות בשלות מחלב עזים אורגני, יוגורט, ביצי חופש אורגניות, שמני-זית ודבש מזנים שונים, ממרחי עשבים, שקדים בכבישה קרה, חליטות תה ועשבי תיבול, קרקרים, ריבות, פסטה טרייה, בצקים מוכנים לאפייה, גרנולה, לחמי מחמצת ודברי מאכל נוספים בעונתם.

בחנות מוזגים גם קפה אורגני מעולה, תה צמחים או בירה ומגישים כריכים ומאפים טריים המוכנים במקום. אפשר גם לשבת מול הנוף עם מגש גבינות וכוס יין ולהניח לשעות לחלוף בנעימים. מרכז המבקרים מציע ביקורים, סיורים, סדנאות וארוחות עשירות כל ימות השנה, בתיאום מראש. החנות ובית הקפה פתוחים מדי יום חמישי, 14:00-20:00 ובימי שישי, 08:00-15:00.

להזמנות מיוחדות ופרטים נוספים עדי 052-4260779 • ofaimme.com
להגעה - השדות המערביים של מושב עידן (קול אמריקה), "משק עפאים" ב-waze

נתנאל אלינסון בן 32 נשוי לנטע להם ארבעה ילדים לבנון (9), מעיין (6), כרם (5) ופארן (בן שנה) מתגוררים בספיר

הם לתפיסת ערכים בפני עצמם. זה לא היה פשוט גם מבחינה ביטחונית לצאת מהגדרות שמאחוריהן האנשים חיים, והיה גם צורך להתגבר על איומים תודעתיים. בדיעבד, אני חושב שהטיולים האלו וטיולים רבים שהוצאנו, על בסיס קבוע בכל יום שיש, הביאו לשינוי התודעה ביחס לאפשרות לטייל בשומרון". המהלך המשלים של התהליך הזה היה הפקת המדריך למטייל בשומרון. יחד עם חברו דביר רביב הפיק את שני הכרכים של המדריך, הפקה שנמשכה שלוש שנים.

יציאה מגדרות מגזריים

אחרי חמש שנים בעומק השומרון, במעמד שנתנאל מגדיר כ"מתנחל חוד", הוא החליט שאמנם שורשיו נטועים בשומרון אבל לחיות ולעבוד עם אנשים כמותו זה לא מאתגר ופחות מתאים לו, מה שהביא אותו לנהל את שנת השירות "צמרת" הפועלת בערים בפריפריה מקריית שמונה ועד ערד. הפעילות הזו חשפה אותו למציאות שונה ומורכבת המתקיימת בזירות הפריפריה. "יש עוד אתגרים רבים ושונים במציאות שלנו בישראל והם שונים"

ליישוב", הוא מספר. לפני השירות הצבאי עשה שנת שירות בבית ספר שדה אילת ובצבא שירת בסיירת הצנחנים. לאחר השחרור, בסוף מלחמת לבנון השנייה, כאשר הוא כבר נשוי לנטע, החליטו לעבור לגור בקידה, יישוב צעיר במזרח השומרון "חיפשנו יישוב בלי גדר ועם זיקה לטבע. מאז שאני זוכר את עצמי, גדרות הפריעו לי ורציתי להסירן במובן העמוק של הדבר, לא רק הפיזי. אחת התוצאות של קיום הגדרות, שהציקה לי, היא העובדה שאנשים

לפני שנכנסים לתהליכים של למידה והתנסות והתגבשות באופן אישי ובאופן קבוצתי, אין טוב יותר מלעבוד את האדמה. ככה זה בכל שנה, מתחילים בשדות.

חיים בניתוק מסביבתם. מה שמעבר לגדר, גם בקרבה גדולה אליה, אינו מוכר. הנחלים, האתרים הארכיאולוגיים, השטח הקרוב נשאר רחוק. מתוך כך ומתוך הרצון שהאנשים יכירו את הטבע ואת הסביבה בשומרון, חידשנו את הפעילות של בית ספר שדה בשומרון. במסגרת הפעילות שם הבאנו לכך שכל בתי הספר בשומרון יצאו לטיולים באזור. הזיקה לא הייתה פוליטית, טיולים והכרת האזור

ה שבוע הראשון בחודש ספטמבר היה סתווי ונוח באופן מפתיע, אחריו כבר הגיעו עוד כמה תזכורות לכך שהקיץ עוד לא אמר את המילה האחרונה. בילדותי לימדו אותנו פתגמים, אחד מהם הוא הפתגם הארמי: "שלהי דקייטא קשיא מקייטא" (שלהי הקיץ קשים מהקיץ). אכן. אותו שבוע היה גם השבוע הראשון לפעילות של המחזור החדש במכינה. 42 הצעירים והצעירות התחילו את הצעדים הראשונים בחצבה בשבוע המוקדש לעבודה בשדה ולהיכרות עם האזור דרך העבודה בחקלאות. "לפני שנכנסים לתהליכים של למידה והתנסות והתגבשות באופן אישי ובאופן קבוצתי, אין טוב יותר מלעבוד את האדמה. זו חוויה מעצבת ויש לה משמעות. ככה זה בכל שנה, מתחילים בשדות", הסביר לי נתנאל ראש המכינה כאשר התחילו להגיע מהשדות הטרקטורים עם המכניסטים, בשעה שנפגשנו לדבר על המכינה, על הספר ועל מה הביא אותו לערבה.

מתנחל חוד

נתנאל הוא הבן הראשון שנולד ביישוב פדואל שבמערב השומרון, משפחתו היא המשפחה הראשונה שעלתה על הקרקע ביישוב. "מהמרפסת בבית הוריי אפשר לראות, ביום עם ראות טובה, את בניין אוניברסיטת חיפה על הכרמל מצפון ואת ארובות תחנת הכוח באשקלון מדרום. אני מחובר בכל נימי נפשי

צילום: באדיבות מכינת ערבה-חצבה

נתנאל אלינסון, ראש מכינת ערבה-חצבה

רינת רוזנברג

לפני חודשים ספורים נפתח פרויקט גיוס המונים להפקתו של ספר הטיולים "מְדָרָהּ הָעֶרְבָה" - ספר טיולים ביוזמה ובהפקה של חניכי מכינת חצבה שסיימו לא מזמן את שנתם בערבה. החניכים ביקשו לגייס סכום של 22 אלף שקלים במטרה להפיק ולהדפיס את הספר. ההיענות לגיוס הייתה עצומה ובתוך שבעה ימים הפרויקט, הגיע ליעד שהוצב. בהמשך הגיע למימון של מעל 200 אחוזים מן היעד שהוגדר למימון. ההיענות הרבה שכללה רבים מתושבי הערבה, העידה על העניין הרב שפרויקט כזה מעורר וגם על הרצון להיות חלק ממנו וליהנות מהתוצר, שניכר היה שיש לו מה לחדש בזירה של ספרי טיולים ותוכן בערבה. הספר יצא לאור בימים אלה ובסוכות אפשר יהיה להצטרף לטיולים ולערב חגיגי לציון יציאתו לאור.

לוחות גיר בדרך להר מסור

צילום: נגה עדן

גב חצרה

צילום: דני הדס

יש עוד אתגרים רבים ושונים במציאות שלנו ורחוקים מהר כביר ומשילה הקדומה. אז גם הבנתי שכדי לשנות לצאת מהגדרות המגזריים, ובמענה לצרכים רבים ולא פשוטים הקיימים בישראל

ורחוקים מהר כביר ומשילה הקדומה. אז גם הבנתי שכדי לשנות וכדי להכיר לעומק, צריך לצאת מהגדרות המגזריים, להתעסק בבעיות חברתיות ובמענה לצרכים רבים ולא פשוטים הקיימים בישראל". חלק מהתהליך הזה והרצון להיות חלק ממהלך חברתי מגוון ופתוח, הביא את נתנאל ונטע להחלטה לעזוב את קידה ואת הקהילה שאליה נקשרו. קידה היא חלק חשוב בחייהם גם היום. "החלטנו לעבור כדי להיות בתוך המציאות בתוך התמודדות עם מגוון. לכן גם היה לנו חשוב להיות ביישוב מעורב של חילונים ודתיים. אני רציתי לעבור לעיר, לנטע זה התאים פחות. מתוך החיפושים הגענו לספיר ולא במקרה, את הערבה והמדבר

אנחנו אוהבים מאוד היות ששנינו הדרכנו בבית ספר שדה אילת וטיילנו רבות בערבה, חשבנו שנרצה לחיות בה, וכאשר המעבר גם התחבר עם האפשרות לעמוד בראש המכינה בחצבה, הוא נעשה בלב שלם ובשמחה". המעבר נעשה לפני שנתיים. נתנאל החליף את אבישי ברמן שניהל את המכינה והוביל אותה בחמש השנים הראשונות.

דרך המכינה

"אחד הדברים הבולטים במכינה בחצבה הוא שהמכינה הוקמה ביוזמה של היישוב. חלק גדול מהמכינות בארץ אינן חלק מהיישוב שבו הן שוכנות ולעיתים הן אפילו נטע זר. בחצבה זה שונה מאוד. היישוב והקהילה הם חלק מהדנ"א של המכינה והם מרכיבים משמעותיים וייחודיים לה. החיבור הוא יומיומי בחונכות לנוער, אימוץ של החניכים במשפחות בחצבה, עבודה אצל החקלאים ובמעורבות בחיי התרבות והקהילה ביישוב. "לאורך השנה החניכים במכינה עוברים תהליך אישי וקבוצתי שאמור לסייע ולהכין אותם לחיים עם אחריות ומעורבות. גם אם יש לכאורה סתירה בין ההגדרה והמטרה הזו ובוודאי עם השם 'מכינה', אני חושב שחלק מהתפקיד שלנו במכינה הוא להעביר לחניכים את המסר שהחיים הם לא רק דרך אל מטרה,

ויש חשיבות ויש ערך לדרך, לשהייה ולהכרה של המקום והזמן שבו אתה נמצא. אני חושב שחשוב מאוד לחיות את המקום, להעמיק את ההתמודדות ולהיות בהווה לא רק מתוך השוואה לעבר וגם לא רק מתוך שאיפה מוגדרת לעתיד. להווה יש ערך בפני עצמו והוא לא עוד שלב לקראת השלב הבא שגם הוא רק עוד שלב. ההווה הוא החיים. אני מאמין שההתרחשות בשנת המכינה חשובה ומשמעותית לחניכים ולסביבה והקהילה, וזאת לא רק כהכנה לצבא או לאזרחות". החניכים מגיעים למכינה מכל הארץ והם באים מקהילות ומגזרים מגוונים, זו מכינה מעורבת של דתיים וחילוניים, בנים ובנות. מתוך הקשר שנוצר ומתוך ההיכרות של החניכים עם האזור והתושבים, החניכים יוזמים פרויקטים לאורך השנה, אחד הפרויקטים למשל היה הקמתו של אוהל "מלאכי דרך" המאפשר לינה בתנאים פשוטים לטיילים צעירים ולאורחים של המכינה המסיירים בערבה. פרויקט נוסף שיזמו החניכים הוא "שביל במדבר" ובו הם נפגשים עם בני נוער בכיתה י"א בבאר שבע ובדימונה כדי לחבר אותם לפעילות והתכנים של המכינה. המטרה היא להכיר ולעודד אותם לבחור באפשרות להצטרף למכינה או לשנת שירות לפני הגיוס לצה"ל.

דרך עם ערך

כך גם נולד הפרויקט של מדריך הטיולים. את הפרויקט יזם יואב בנטוב, שהיה חניך במכינה בשנה שעברה. הרעיון שלו היה לרכז את מסלולי הטיולים בערבה ולהכין אסופה של מסלולים והמלצות. היוזמה הזו הפכה לפרויקט משותף של החניכים שהתקדם צעד

המטרה העיקרית שעמדה לנגד עיניהם של החניכים הייתה לרכז את הידע על הערבה כיעד לטיולים כדי שניתן יהיה להכיר את האזור טוב יותר. באופן מפתיע לא נעשתה עד היום עבודה כזו

אחד קדימה - ספר רציני ומקיף שיהיה מדריך טיולים של ממש. בשלב הזה המטרה העיקרית שעמדה לנגד עיניהם של החניכים הייתה לרכז את הידע על הערבה כיעד לטיולים כדי שניתן יהיה להכיר את האזור טוב יותר. באופן מפתיע

"דרך: פס אדמה שעליו הולכים ברגל. כביש נבדל מדרך לא רק בכך שנוסעים בו במכוניות, אלא בכך שהוא רק קו המקשר בין נקודה לנקודה. לכביש אין משמעות כשלעצמו, יש משמעות רק לשתי הנקודות שביניהן הוא מחבר. דרך היא הלל למרחב. לכל קטע דרך משמעות בפני עצמו והוא מזמין אותנו להיעצר.

עוד לפני שנעלמו הדרכים מן הנוף, הן נעלמו מנפש האדם: האדם לא נכסף עוד ללכת, ללכת על שתי רגליו וליהנות מכך. אף את חייו לא ראה עוד כדרך, אלא ככביש, כקו המוביל מנקודה לנקודה. מדרגת סרן לדרגת אלוף, כמכשול שעליו יש להתגבר במהירות גוברת.

בעולם הכבישים, נוף יפה - פירושו אי של יופי מחובר בקו ארוך עם איי יופי אחרים.

בעולם הדרכים היופי אינו פוסק ומשתנה כל העת, בכל צעד הוא קורא לנו - עצור."

(מתוך ספרו של מין קונדרה "אלמוות")

מחזור 2 מכינת ערבה-חצבה

צילום: באדיבות מכינת ערבה-חצבה

רוצ'טה מאתחילת שנת...

ומלאת אהבה

מפתיעה

מגוונת

מאוזנת

יוצאת דופן

התחדשות

הסיוורים יצאו ממרכז וידור, חלון לחקלאות בערבה - בצומת חצבה.

לאורך כל היום מרכז המבקרים וידור פתוח לקהל הרחב ויימכר בו הספר במחיר השקה מיוחד.

מחיר סיום מודרך: 15 ש"ח למשתתף. יש להירשם מראש במרכז וידור, 052-8666114

פרטים באתר מכינת חצבה www.marava.org.il ובאתר מרכז וידור www.vidor-center.co.il

יום רביעי 19/10, יז תשרי

16:00 "בעקבות דרך הבשמים" סיור בנחל עומר ובמואה - מצודה נבטית מרשימה על דרך הבשמים. בהדרכת עדי מטמון
16:30 "הורה כרוב והורה תרד" סיור חקלאי ייחודי בחממות ובמטעים של נחל הערבה בעקבות החקלאות המשגשגת וסיפור ההתיישבות בערבה. בהדרכת רמי שדה
17:00 "תמר המקראית והדיונה האדומה" סיור חווייתי אל גבעת חצבה, הדיונה האדומה, השיזף העתיק בארץ ומצודת המלך שלמה בתמר המקראית. בהדרכת בית ספר שדה חצבה

ערב השקת הספר מדריך הערבה

19:00 סוכה פתוחה במכינת חצבה כיבוד קל ומכירת הספר
19:30 לימוד סוכות ב"אוהל מכינת חצבה" בהדרכת נתנאל אלינסון
20:30 בוביומר שמחת סוכות ארצישראלית על הדשא המרכזי בחצבה. שירה בציבור בהובלת מירון אגר
*הכניסה ללא תשלום

יום חמישי 20/10, יח תשרי

6:00 "להתעורר עם הזנבנים" סיור זריחה בשמורת גדרון בעקבות חיי הקבוצה המרתקים של הזנבנים. בהדרכת בית ספר שדה חצבה
9:00 "בעקבות סוכות בני ישראל במדבר" סיור עם מבט מזרחה בעקבות מסעי בני ישראל בערבה: נחל ביתרון, מרפסת עידן והכסא של לוטן. בהדרכת נתנאל אלינסון
9:30 "סולמות ומפלים בצפית-תמר" סיור אתגרי וחווייתי לכל המשפחה בשניים מהקניונים היפים בצפון הערבה - נחלי צפית ותמר. בהדרכת בית ספר שדה חצבה

מתחילים שנה על נקי

21 ימים של ניקוי עדין וכשוט לחיזוק מערכת החיסון. ארוחות מוכנות, ליווי מקצועי של נטורופתית ותמיכה קבוצתית **לפרטים והרשמה** שלחו SMS ל- 054-2323024

שעות פתיחה

אנו מרחיבים את זמני הפעילות במהלך החגים. מוזמנים להתעדכן בשעות הפעילות בדף הפייסבוק או בטלפון. **כדאי להזמין מקומות** 08-6228089

Take Away רוזטה

עכשיו אפשר ליהנות מהאוכל שלנו גם בבית במנות משפחתיות. **התקשרו ונשלח לכם את התפריט,** סמנו מה בא לכם ובואו לקחת

רוצ'טה
טעימה מקומית

אוכל ביתי • בילוי חברתי • בר איכותי

בגיוס המימון ובהמשך גם מרבית היישובים הודיעו כי ירכשו עותקים מהספר לחלוקה.

הספר יצא לאור לאחר שמונה חודשים מאומצים של עבודה. ההפקה שהתחילה מרעיון ראשוני בהיקף מצומצם הפכה לספר מקיף מאוד. בחול המועד סוכות, לציון השקת הספר, יתקיימו ב-18 וב-19 באוקטובר, יומיים של טיולים ברוח הספר. הטיולים יצאו ממרכז וידור והם יאפשרו למשפחות המבקרות באזור ליהנות מסיוורים מודרכים, ומי שירצה יוכל לרכוש עותק של הספר. חניכי מכינת ערבה יארחו את הציבור במכינה ביום רביעי בשעות הערב לתכנית נעימה ומעניינת לציון השקת הספר. הערב הזה והפעילות שמתלווה אליו, כחלק בלתי נפרד מההפקה של הספר והחיבור בין הערבה, למכינה לאושפיזין בחג, ישלים את את קשר של המכינה עם הערבה, עם התושבים ועם האפשרות להיות חלק ולהשפיע כאן ועכשיו.

על הספר התחילה בינואר 2016. מידע רב התקבל ממומחים רבים בערבה בכל התחומים (בעלי חיים, צמחייה, ארכיאולוגיה, אקולוגיה, היסטוריה, סיירות וטיולים, מים והתיישבות), והעזרה הייתה עצומה. התוצאה הסופית היא הספר מדריך הערבה שכולל 320 עמודים על המסלולים הצפוניים בערבה (החלק הדרומי ייכלל בכרך הבא). הספר מלווה בצילומים של צלמי הערבה ובהמלצות להכרת האזור והחיים בו. הניסיון של נתנאל מההפקה של המדריך לשומרון היה נכס משמעותי להפקה של הספר וגם הדחיפה שלו לכך שאם עושים אז עושים ברצינות. לכך גם התווספה התגייסותם של רועי גלילי, מימי רון וליאור אנמר כל אחד מהם מומחה בתחומו. שילוב המוטיבציה של החניכים עם הנכונות והמעורבות של רבים מהערבה למען הספר, הביאו להפקה רצינית ומקיפה מאוד גם מבחינת היקף התוכן וגם בעיצוב שנעשה על ידי סטודיו ערבה. הספר יצא גם לגיוס מימון בהד-סטארט שהצליח מעבר למשוער והביא להגדלת מספר העותקים שהודפסו במהדורה הראשונה. רבים מתושבי הערבה השתתפו

לא נעשתה עד היום עבודה כזו. לפני כשש שנים יצא לאור הספר "ערבה אין קץ", שהוא אסופה מקיפה, מעניינת ומלומדת מאוד של מאמרים על הערבה, במגוון תחומים, אולם מדריך טיולים לא נעשה עד היום. החניכים נחלקו לקבוצות, וכל קבוצה קיבלה על עצמה מסלול אחד שאותו היא חקרה לעומק, בעזרת מומחים מהערבה וגם מחוץ לערבה. העבודה

כמו באמריקה

רינת רוזנברג

**מתי בפעם האחרונה יצאתם מהבית לראות
אמן מופיע באמצע המדבר? אם התשובה
היא שאינכם זוכרים, אז כדאי
שתעוררו. בשנתיים האחרונות
הלכה והתבססה הסצנה של
הופעות בוטיק של מוזיקאים
המגיעים לערבה. זה לא
קורה כי האמנים חיפשו את
הדרך לערבה זה קורה כי יש
מי שמראה להם אותה.**

**הסצנה המוכרת מכל
הסרטים הכוללת נסיעות
ארוכות, אוטובוס עם חברי
הלהקה שמתרחשות בו
אין סוף דרמות, המעריצים
והמעריצות המשתרכים
בעקבותיהם להופעות באולמות
ואצטדיונים. שיא המגניבות.**

באולמות ואצטדיונים. שיא המגניבות. מתאים בול לערבה! כל כך מתאים עד שלפני שלוש שנים אורי בראל ממושב חצבה התחיל את פרויקט "טור דרומי". הרעיון שעמד מאחורי "טור דרומי" היה להביא מוזיקאים למסע הופעות בדרום, בכל המקומות שמארחים מופעי מוזיקה, מבאר שבע ודרומה. יש עשרה מקומות כאלה לפחות. אורי יום שיתוף פעולה עם המפעילים של המקומות השונים. הרעיון התקבל בהתלהבות על ידי כל המעורבים

בסצנה המוזיקלית של הופעות בדרום. מה יש להפסיד? זה נראה כמו הפתרון והמודל האידיאליים וגם נשמע ממש טוב: "טור דרומי" - מסע הופעות בדרום... זה יכול להיות שוס! האמרגנים והמנהלים של האמנים התלהבו פחות. כמה פחות? לא התלהבו בכלל. מסתבר שהדימוי הזה של אבק דרכים ומסע הופעות מתאים יותר לסרטי רוקנרול ופחות למציאות של האמנים בישראל. אורי לא נשבר.

החיים עצמם

כמו בעלילה של סרט מסע טוב, אנחנו מתחקים אחר המקורות והמוטיבציה של הגיבור, איך הסיפור התפתח, מהן עלילות המשנה. סיפור העלילה התחיל לפני 11 שנים כאשר אורי בראל, שנולד וגדל בחצבה, חזר למושב אחרי שירות צבאי וטיול בחו"ל ולקח על עצמו את ניהול המופה שהיה הפאב הפעיל בחצבה. באותה תקופה התחיל להביא הופעות לפאב, אחרי חצי שנה של פעילות ומספר הופעות, הבין שעקב אכילס שלו הוא עלויות ההגברה הגבוהות למופעים. וכך, מוצלחות ככל שיהיו, ההופעות האלו לא כדאיות מבחינה כלכלית. כדי לצמצם את העלויות ולהמשיך להביא הופעות נוספות, רכש אורי מערכת הגברה וציוד תאורה. אחרי שש שנים אורי הפסיק להפעיל את המופה ונשאר עם מערכת הגברה ועם ציוד תאורה. הוא המשיך ליזום ולהביא הופעות. "אני אוהב מוזיקה, היא סם החיים בעיניי", הוא אומר.

בד בבד קרו כמה דברים: אורי התחתן עם נועה, הם נקלטו בחצבה והקימו משק חקלאי. באותה תקופה ניהלה נועה את הקמת המשק ואורי היה רכז תרבות במועצה. כשסיים את התפקיד, התחיל להפעיל את המשק החקלאי, והחידק הזה של ההופעות המשיך לקנן בו. בינתיים נולדו לאורי ונועה 4 ילדים: רומי (8), תומר (6) ותאומות בנות שנה וחצי - הללי ואביגיל. משפחה גדולה.

הכניסה לחקלאות בשנים האחרונות, בתקופה שבה ירדה קרנו של הפלפל כגידול מרכזי, הביאה את אורי ונועה להיכנס לגידולי נישה ולהישען על יתרון יחסי המתבסס על שיווק במסגרת חברת "כרמל יבולים" של קרובי משפחה במושב היוגב. ועדיין, החיידק הזה של ההופעות ממשיך לדגור ולחזור כל הזמן.

שובר שגרה

מתוך השגרה של עבודה ומשפחה ומתוך האהבה הקבועה הזו להופעות, צמח הרעיון של "טור דרומי". אחרי שהבין שהקונספט של מסע הופעות לא יוכל להתממש, התמקד

צילום: אורי בראל

דני רובס

ולפני חודש הייתה הופעה של קוקי לבנה שמוכר יותר לנוער". ההופעות מתקיימות בכל פעם במקום אחר בערבה. זה כולל בשנה האחרונה את חאן נחל ערבה שלייד חצבה, חוות האנטילופות, והחאן הנבטי במואה. הקהל שמגיע למרבית ההופעות (יצאות מן הכלל היו ההופעות של גדי וילצ'רסקי ושל קוקי לבנה) הוא שכבת גיל רחבה של בני 60-30, ולכל הופעה באים בין 100 ל-400 איש. "לפני כל מופע יש מתח גדול, אם יבואו אנשים, כמה יבואו, והאמת, שיש כאן איזה כשל מובנה שדורש פיצוח: יש בערבה גרעין קבוע שמגיע ומפרגן ונהנה מהמופעים האלה אבל התחושה שלי היא שיש פוטנציאל אדיר שלא מתממש. אני חושב שזה נובע מכך שיש לנו בערבה איזו 'השתבללות', התכנסות, ולמעשה אין לנו תרבות של 'ציאה'. קל לאנשים לעיתים לצאת ולהרחיק מכאן כדי לצרוך תרבות במגוון רחב אבל כשהיא מגיעה לכאן אין היענות גדולה. זה מוזר. אנחנו רוצים שיהיה לנו מבחר ושפע אפשרויות, אבל אנחנו לא מממשים את ההזדמנויות כשהן כבר אצלנו בבית, וככה יוצא שהמתח לפני כל מופע גדול מאוד. הסיפוק מגיע בסיום המופע כשהכול עבד והקהל נהנה. האמנים, שהם, לעיתים, ציניים וביקורתיים, גם הם יודעים להעריך את המופעים האינטימיים האלה. זה אשכרה מופע שיש בו אינטראקציה קרובה עם הקהל, וזה ייחודי, וזה מוציא מהאמנים דינמיקה מאוד נעימה ומשוחררת, לצד קיטורים, שזה גם סבבה".

אורי בארגון הופעות קרוב לבית. בדרך זו הגיעו לערבה בשנה האחרונה לא מעט אמנים מוכרים. "אני מכוון לאמנים מוכרים מספיק (לא שלמה ארצי, גם לא ריטה). אני לא יכול להביא במסגרת הזו סטארים, ולמרות זאת הייתה לנו השנה הופעה מאוד לא שגרתית של אהוד בנאי שהוא ללא ספק אחד האמנים

ההופעות מתקיימות בכל פעם במקום אחר בערבה. זה כולל בשנה האחרונה את חאן נחל ערבה שלייד חצבה, חוות האנטילופות, והחאן הנבטי במואה.

המובילים בישראל. אלו הופעות בוטיק שמביאות בעיקר קהל מהערבה. אני מכוון גם לכך שיהיו הופעות גם בתאריכים שמתאימים לחגים ולתיירות באזור, כדי שזה יעבה את ההיצע ויגביר את האטרקטיביות של החופשה כאן, אבל לפני הכול אני מכוון לקהל שלנו, לתושבי הערבה. מחלקת התרבות במועצה נותנת תמיכה שמאפשרת את המשך הפעילות כחלק מההיצע התרבותי באזור. חוץ מאהוד בנאי הופיעו השנה דני רובס, יזהר אשדות עם צוף פילוסוף, דן תורן ויובל מנדלסון, ארקדי דוכין, גם גדי וילצ'רסקי האיש והתופעה הגיע והופיע בסטאנד אפ חסר מעצורים,

שתיקת האבנים

רועי גילוי

מה אפשר ללמוד מקיומן של המצבות הפרהיסטוריות שניתן למצוא - במידה שאתה יודע לחפש - בערבה, בסיני, ביריחו, בשכם וליד ים המלח? מה אפשר ללמוד על מי שהקימו אותן? ועוד יותר מכך, מה אפשר ללמוד על תהליך הגילוי והמחקר שסבב אותן? סיפור המעשה מתחיל אי שם בתקופות קדומות, עובר בראשית המאה העשרים ומגיע עד היום.

ולא ידע כיצד לפרש אותן ולנהוג בהן. הוא תפר מין השערה מבולבלת ששילבה בין מנהגי הגדת העתידות ההלניים ופולחן קרבנות אדם ששולב לשיטתו. בפולחן המצבות הכנעני, ואחר כך מיהר לקבור את המצבות במאות טונות של עפר. לימים טען מקאליסטר שחשש שהתורכים, ששלטו אז בארץ, יפגעו בממצאים מן התל. ואולם להגנתו של החוקר הפזיז, ניתן לציין גם שחוקרים גדולים ומוצלחים ממנו לא ידעו להצביע על מקורו של פולחן המצבות הקדום.

ברבות השנים נתגלו עוד ועוד מצבות בנות אותה התקופה במגידו, בבית שאן, בשכם ובמקומות נוספים. ארץ ישראל השוכנת בצומת הדרכים החשוב של המזרח התיכון, הושפעה מפולחני המצבות הפיניקיים והמסופוטמיים. המצבות הללו - מפוארות ומעוטרות, התאימו למקדשים הראוותניים ולהיכלי השן של אימפריות הצפון. למרות מראן הטבעי והייחודי של המצבות הארץ ישראליות, סברו מרבית החוקרים שגם הן קשורות לפולחני המצבות הפיניקיים והמסופוטמיים.

יש מצבות ויש מצבות

בערך שבעים שנה לאחר אותו בוקר חורפי של ראשית המאה שעברה החל הסייר והארכיאולוג עוזי אבנר, החוקר המובהק של תרבויות המדבר, להבחין במצבות האבן המדבריות.

החפירה הארכיאולוגית הגדולה והמורכבת ביותר שבוצעה עד אז בארץ ומהגדולות שנעשו עד ימינו. פזיז ונלהב הוא חפר את התל בעזרת מאות עובדים, בשיטות ניסיוניות שהפכו את השכבות והחתכים על פיהם. לאחר שלוש שנים של חפירה, בראשית החורף של 1905 נחשפו המצבות בשכבה שתוארכה לתקופת הברונזה התיכונה (1500-2000 שנה

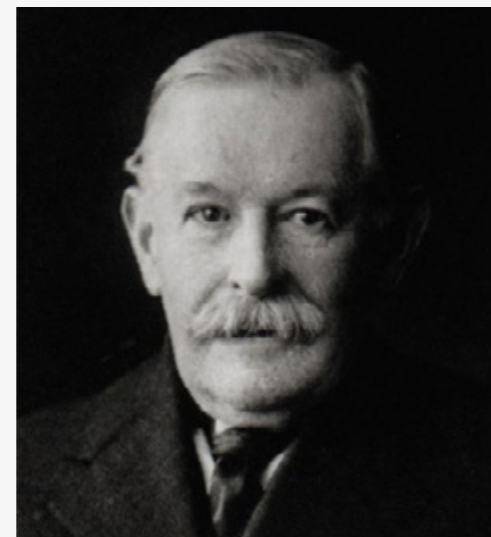
מקץ שמונה שנים של התלבטויות ולאחר שסיים להפוך את התל על פניו, החליט מקאליסטר, כמו כל חוקר טוב, להתעלם מן העובדות ולדבוק בתיאוריה.

לפנה"ס) ומייד עוררו עניין רב בעולם כולו. בשלב הזה כבר היה האתר חתוך ומבוותר ביותר משלושים תעלות שהגיעו לעומק רב, ומקאליסטר, שאיבד שליטה, כבר הבין ככל הנראה, שהחפירה מסתבכת. מצבות האבן המסתוריות סיקרנו והטרידו אותו. היה בהן משהו שונה, גולמי ולא מפוענח. שתיקתן הפחידה אותו, התחושה הזו משתקפת מזיכרונותיו. באיזו תובנה אינטואיטיבית הוא חש שתהיה זו הגדולה בתגליותיו כארכיאולוג

תעלומה בגזר

בבוקר סגרירי של ראשית חודש ינואר בשנת 1905 עמד רוברט אלכסנדר סטיוארט מקאליסטר על ראשו של תל גזר הסמוך לעיר רמלה וליטף באצבעות רועדות את שפמו העבות. נסער ומבולבל הוא נשא את עיניו מזרחה.

מקצה התל הביטו בו דוממות וחמורות סבר עשר מצבות אבן ענקיות. שלוש שנים קודם לכן קיבל לידי הארכיאולוג האירי הצעיר את חפירות התל. זו הייתה

רוברט אלכסנדר סטיוארט מקאליסטר **צילום:** באדיבות Felicity Cobbing, Executive & Curator, Palestine Exploration Fund, 2 Hinde Mews, Marylebone Lane, London

צילום: רינת רוזנברג

אהוד בנאי

צילום: אלכס ליבק

מופע בערבה

אריק קלפטון וברוס ספרינגסטין

הקהל הקבוע מגיע מכל היישובים ויש גם קבועים שמגיעים מהערבה הדרומית. היות שכולם מרגישים שזה חלק מהם וזה כמעט מופע פרטי, הם מעלים גם בקשות ורעיונות למופעים הבאים. אחרי ההופעה של אהוד בנאי, שהייתה הצלחה מטורפת והייתה מלאה עד אפס מקום ועוד קצת, נפתח בדף הפייסבוק של "טור דרומי" דיון שלם שעסק בבקשות של הקהל לאמנים הבאים שהם רוצים לראות בערבה. אז נכון שאריק קלפטון וברוס ספרינגסטין הן בקשות שסביר שלא ניתן יהיה לממש, אבל הועלו גם הצעות מעולות ורלוונטיות. "אני מקווה להביא בשנה הקרובה לפחות חלק מהאמנים ומהלהקות שהציעו שם".

בשנה הקרובה התכנית של אורי היא להביא הופעה בתדירות של אחת לחודש, ויש כוונה שהתכנית של ההופעות תיסגר בתחילת

אחרי ההופעה של אהוד בנאי, שהייתה הצלחה מטורפת והייתה מלאה עד אפס מקום ועוד קצת, נפתח בדף הפייסבוק של "טור דרומי" דיון שלם שעסק בבקשות של הקהל לאמנים הבאים שהם רוצים לראות בערבה

השנה, וכך ניתן יהיה לדעת מראש מי יופיע, מתי ואיפה. לפני כן יתחיל שיווק התוצרת החקלאית, ואיתו יתפוגג המתח שהתלווה לימי הקיץ ולתחילת העונה שטומנת בחובה סיכון וסיכוי, ואפשר יהיה להתחיל ולחשוב על המופע הבא.

"טור דרומי" בערבה זה לא אמריקה. גם אין אוטובוס של הלהקה שאחריו משתרכת עדת מעריצים. כאן זה ואן קטן שממנו יוצא האמן אל הקהל, והדרן הוא חלק מהמופע, והאמת שזה פשוט מאוד וגם נפלא. הטור הדרומי ממשיך לנוע. בסוף, כמו בכל דבר, כשיש משוגע לדבר, יש תוצאות. כמי שהגיעה למרבית המופעים בשנה האחרונה אני יכולה להמליץ לצאת מהבית וללכת להופעות הבאות.

עדכונים על ההופעות הצפויות ורשמים מאלו שכבר היו, אפשר לראות בדף הפייסבוק של "טור דרומי" וגם בעדכונים ממחלקת התרבות במועצה. בואו.

החוקר חד העין שם לב לאבנים העומדות, השכיחות כל כך באזורנו ומצא שהאבנים, שעוברי האורח וגם רבים מחוקרי האזור ראו בהן תופעה טבעית, מבוססות היטב באדמה ולממצאים נוספים שהצביעו על מסורות פולחניות בקרבתן. באקדמיה לא קיבלו בתחילה את ממצאיו של עוזי אך התגליות מן השטח היו ברורות וחותכות. עד מהרה החלו להתאסף ממצאים אודות מאות רבות של מצבות בסיני בנגב ובערבה. אזורנו, מהרי אילת ועד ים המלח, משופע במצבות אבן נפלאות. הן ממוקמות בעיקר לצידֵי דרכים, על פסגות ורכסים או למרגלותיהם, לעיתים ניתן למצוא מקבצים של מצבות באתרים פולחניים הקרויים "מקדשים פתוחים". רק חלק קטן מן המצבות תוארך עד היום (הטכנולוגיות הקיימות לתיארוך אבנים מוגבלות מאוד לפי שעה). אך מהממצאים שכבר נאספו ברור שמצבות הן תופעה מדברית חוצת תקופות: הן מופיעות במדבר, החל מן התקופה הניאוליתית (תקופת האבן החדשה שמתחילה לפני כ-11,000 שנה) וכמעט עד ימינו. כדי להבחין בהן, יש צורך בעיקר בתשומת לב, בעין חדה ובהגיון בריא (אבנים אינן נעמדות כך מרצונן הטוב - נוהג עוזי לומר).

חידות

למה שימשו המצבות ולשם מה הוקמו? ממצאים רבים מעידים על כך ששימשו לפולחן.

האם היו המצבות ייצוג גשמי של אלי קדם או של מקדשיהם או שמא נבנו כאנדרטאות זיכרון לברית שבין האדם לאלוהיו? השאלות האלו נדונו לעייפה במחקר, וכנראה שלעולם לא תימצא להן תשובה מספקת.

מראן של מצבות המדבר טבעי ולא מסותת, אך ניכר היטב שהאבנים נבחרו בקפידה. המראה הזה, הגולמי - חסר הצלם - מעלה

האם ייתכן שפולחן המצבות של גזר שאב את השראתו דווקא ממצבות המדבר ומן האדמות הצחיחות בסיני, בנגב ובערבה ועשה את דרכו אל תרבויות הארץ הנושבת כבר לפני אלפי שנים?

על הדעת את הציווי המקראי הקדום האוסר על סיתות אבנים באתרי פולחן: ”וְאִם מִזְבֵּחַ אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִּי, לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גִּזִּית פִּי חֲרֶבֶת הַנִּפְתָּ עֲלֵיהֶן, וַתַּחֲלֵלֶהָ” (שמות כ' כ"א). שונה מאוד מסגנונן של המצבות הפניקיות והמסופוטמיות המעוטרות ודומה במפתיע למצבות גזר (אם כי מצבות גזר גדולות יותר ממצבות המדבר).

עובדה

ה"כנעניות" הביאו איתן את אלי השמים ואת האל הפר המייצגים את הכמיהה לפוריות האדם והאדמה, את חווית ביות בעלי החיים ונצחוננו של האדם על כוחות הטבע. מה הביאו איתן תרבויות המדבר? חווית הקיום במדבר היא חוויה של בדידות וענווה. נדמה לי שיותר מכול, מבטאות מצבות האבן המדבריות, שהן מיניאטורה של נופי המדבר ומחווה ליופיו, את עמידתו הבודדת של האדם אל מול נצחיותו של הטבע. זהו פולחנם המשפחתי של אלוהי האבות שצמח מפולחנו האישי של האדם הבודד וההלך במדבר, דומה לזה שקיים יעקב אבינו לאחר שאלוהים נגלה אליו בדרכו לחרן: ”וַיִּקַּץ יַעֲקֹב, מִשְׁנָתוֹ, וַיֹּאמֶר, אֵיךְ יֵשׁ יְהוָה בְּפָקוֹם הַזֶּה... וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֶקֶר, וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מְרֹאֲשֵׁתָיו, וַיִּשֶׂם אֹתָהּ, מַצֵּבָה; וַיִּצַק שָׁמֶן, עַל רֹאשָׁהּ” (בראשית כח' טז' - יח'). הנופים הצחיחים, הריקים מחי ומצומח, מזכירים לכולנו ש"מינו כצל עובר" (כדברי קהלת). רק כמה עשורים, הרף עין במונחיו הגיאולוגיים של המדבר, יחלפו בטרם נהפוך לזיכרון חולף. אבן מאבניו.

ראשית ישראל במדבר

יש משהו אוניברסאלי בתחושת הקדושה שאופפת את הסביבה המדברית, וכך מופיע המדבר כביתו של האל, ברבות מן הדתות במזרח הקדום. המקרא משובץ בעדויות למקורו המדברי של האל ואזכיר רק את אחת היפות שבהן המופיעה בנבואתו של הנביא המסתורי חבקוק: ”אֵלֹהֵי מִתִּימֹן יָבֹוא, וְקָדוֹשׁ מִיַּהַר פְּאֶרֶן סֵלָה” (חבקוק ג' ג').

האמנם נולד גם האל העברי כאן באדמת המדבר? לסיפור יציאת מצרים אין כל אישוש ברקורד הארכיאולוגי. ואולם את התקופה שקדמה לתקופת ההתנחלות מקובל לתארך לסוף תקופת הברונזה המאוחרת. התקופה הזו מתאפיינת בפריחה חומרית בצפון החיג'אז

ובדרום הערבה. חוקר המקרא ישראל קנוהל סבור שהייתה זו תרומתן של תרבויות המדבר בתקופת הזמן הזו, שהביאה איתה את פולחני הדת המדברית. כאן נולד האל שאיננו מעשה ידי אדם, האל חסר הפנים שמתגלם באבנים הטבעיות. כאן באדמת הערבה התוודעו אליו בני ישראל, "תועי המדבר" וספגו את עקרונותיה המדבריים של הדת העברית הקדומה.

לימים הפכו מצבות האבן העבריות והכנעניות למושא זעמו של האל העברי, ככתוב בספר

”וְכִי יִשְׁפָּח לְעוֹלָם, עַד-כִּי לְהַפְחוֹת מִנִּי שִׁיר וְאֶגְדָּה.”

כאן נולד האל שאינו מעשה ידי אדם, האל חסר הפנים שמתגלם באבנים הטבעיות. כאן באדמת הערבה התוודעו אליו בני ישראל, "תועי המדבר" וספגו את עקרונותיה המדבריים של הדת העברית הקדומה.

דברים: ”לֹא תִקִּים לָךְ, מַצֵּבָה, אֲשֶׁר שִׁנָּא, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ” (דברים ט"ז כב'). התהליך הזה קשור ככל הנראה במלחמות הדת של המאה השביעית לפנה"ס: הכוהנים שביקשו לבצר את כוחם ולרכז את הפולחן בירושלים, חששו מן המצבות, מפולחנן העתיק והמסתורי ומאחיותו האיתנה בכל שכבות החברה ביהודה ובישראל, וביקשו לעקור את המנהג מן השורש. בדומה למקאליסטר שהחליט, לאחר שנואש מלהתמודד עם תעלומת המצבות, להעלים אותן, החליטו גם הכוהנים להכריז מלחמה על המצבות. רבות מהן נופצו וספרי התנ"ך עברו עריכה יסודית שהשמיטה מהם אזכור לפולחן המצבות. אפס, כהני הדת

העבריים נוכחו עד מהרה שפולחן המצבות העתיק נטוע עמוק בהוויית החיים של עם הארץ. המצבות לא נעלמו מארץ ישראל ולא מנופי המדבר ואפילו במקרא נותרו הדים ברורים לקיומן.

לימים כתב המשורר שאול טשרניחובסקי (יליד אוקראינה דווקא) את השורות הבאות: ”מִמְלָכוֹת צְצוֹת וּמִמְלָכוֹת עוֹבְרוֹת־חֹלְפוֹת, וְגִבּוֹלֵי מְדִינֹת הוֹלְכִים וּמִטְשֻׁטְשִׁים וְחוֹזְרִים, וְהִנֵּה עַל מְכוֹנָן עוֹמְדוֹת כְּפַמְצָבוֹת, עַל-גַּבֵּי עֶבְר־פְּלֵאי גְדוֹל, נִשְׁפָּח לְעוֹלָם, עַד כִּי לְהַפְחוֹת מִנִּי שִׁיר וְאֶגְדָּה.”

בבוקר אביבי בראשית שנת 1967, חמישים וחמש שנה לאחר שקבר מקאליסטר את מצבות גזר וזיכרוןן המאיים לנצח (כך חשב), צעדו ג'ו ס'גר וויליאם דיורר על ראשו של התל. שני הארכיאולוגים האמריקנים הצעירים התבוננו בתסכול בתרשימיו המבולבלים של מקאליסטר ובאדמה שהחלימה מפצעי החפירה האלימה ונתכסתה בשיחי פרא. לפתע הבחינו באבן מחורצת שבלטה מן הקרקע במיקום אקראי (שלא תאם את התרשימים). באותו רגע, כך מספר דיורר, אמר לו לבו שהנה הנה עומדות: המצבות, שריתקו במשך כמה עשורים את עולם הארכיאולוגיה הארצישראלית, תחת רגליהם. חשיפת המצבות הייתה מבצע מסובך שהצריך עבודת חפירה בעזרת דחפור (כלי שמקומו לא יכירנו בחפירות ארכיאולוגיות בדרך כלל), ובסופו, מקץ ימים רבים, שבו ונחשפו האבנים העתיקות, שותקות וחמורות סבר, ממש כשם שעמדו במקדש הכנעני וכשם שמצא אותן מקאליסטר, בבוקר סגרירי אחד, בשנת 1905. בראשית החורף.

תודה לד"ר עוזי אבנר ממכון ערבה על הסיוע בהכנת הכתבה

צפית שלישיית מצבות

מצבה מעלה

אישון במדבר

אלכס ליבק

צופר, 1 בספטמבר 2016

עשינו עסק

שחר איתני

שוקוליטלי

מי אנחנו

טלי דורי, ממושב עין יהב נשואה לאיל, אימא של ניצן, אופיר, ברק והדס. אייל גדל במושב עין יהב. אחרי שהתחתנו גרנו במושב חצב, המושב בו גדלתי ולפני 13 שנים הגענו עם שני הבנים הגדולים. אני מרכזת את תחום העובדים הזרים בעין יהב וחולמת על שוקולד.

מאין הרעיון

תמיד חלמתי להיות שוקולדאית (שוקולדאית הוא השם העברי שנתנה האקדמיה ללשון לשוקולטייר Chocolatier, מילה שמקורה בשפה הצרפתית). החלום היה חלק בלתי נפרד מאהבתי הגדולה לבישול, לאפייה ולמטבח, ובעיקר, לשוקולד ולכל מה שהולך עם שוקולד. האהבה לשוקולד החלה עוד בילדותי. אחד הזיכרונות החזקים שלי מהילדות הוא הביקורים אצל סבתי שהגיעה מגרמניה לקיבוץ חולתה שבצפון. אני זוכרת קערת קרמיקה מפוארת סגורה במכסה מונחת על השולחן ובתוכה שוקולדים איכותיים.

איך העסק מתנהל ביומיום

בבוטיק השוקולד בחצר שלנו נערכות סדנאות ימי הולדת, סדנאות משפחתיות, מסיבות רווקות ואירועים קטנים. העסק עובד על פי הזמנות לקניות של מוצרים או להשתתפות בסדנאות. את חומרי הגלם אני קונה בעצמי, אני קונה מהספקים הטובים ביותר ובוחרת את חומרי הגלם האיכותיים ביותר. אני לא מתפשרת על איכות ומשקיעה תשומת לב רבה לפרטים הקטנים ביצירה ובטעם.

רגעי שיא

רגע השיא היה פתיחת הבוטיק בפסח האחרון. לקראת פסח האחרון עבדנו במרץ עם הרבה אי ודאות. בנינו מקום יפה אסתטי ומזמין, ובתוכו שני חדרים, האחד מחסן, והשני, הגדול יותר, לאירוח סדנאות. לא ידענו למה לצפות, ולשמחתי, החלום שלי התממש. משפחות עם ילדים אוהבי שוקולד פקדו את המקום ונהנו מכל שפע המתוק.

שאיפות לעתיד

להתפתח לאימפריית שוקולד שתכלול מרכז מבקרים גדול עם חדר הקרנה, חדרי ייצור והדרכה על תהליך יצירת השוקולדים, בוטיק מפואר למכירת הממתקים וכמובן סדנאות שוקולד לילדים, למבוגרים ולכל אירוע שרוצים.

שוקוליטלי

עסק אישי

תעודת זהות

שם טלי דורי

מספר טלפון 052-8666273

כתובת מייל tdori@arava.co.il

יישוב עין יהב

מוטו שוקולד הוא אושר ושמחה לנשמה

הידעת?

שוקולדאי - הוא אדם שמקצועו אומנות עיבוד והכנת ממתקים ומוצרים שונים משוקולד. השוקולדאי מתמחה בהכנת פרלינים בטכניקות שונות, ובהן טכניקה בלגית של יצירת פרלינים בתבניות וטכניקה צרפתית של פרלינים בחיתוך וטבילה. מחקרים חדשים מראים כי השוקולד מכיל כמות נכבדה של נוגדי חמצון וחומרים המסייעים בשמירה על הלב ומגנים מפני סרטן. המחקר ממשיך ומפרט כי ככל שמוצר השוקולד מכיל יותר קקאו אמיתי, כך תכולת נוגדי החמצון רבה יותר, כלומר, רק בשוקולד המריר יש מספיק קקאו כדי שתהיה לו השפעה חיובית על הגוף.

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

חוכמת הטפילות

"אם כן, שבי איתנו הארנבת,
לא, לא אשב.
למה?"

השכנים אינם טובים בעיניי. איך אשב פה, אם לעשרים ארנבות, עם קוקיה מפקירה הבנים? כל בניה גדלו בקיני זרים. כולם עזובים, כולם מופקרים. מה לקח ילמדו מהם ילדי? נעלבה הקוקיה, והארנבת הלכה לה"

(דירה להשכיר, לאה גולדברג)

מי לא שמע על הקוקייה? מי לא מכיר את שירתה הייחודית - "קו קו"? ומי לא יודע שהקוקייה מטילה את ביציה בקינים של ציפורים אחרות? אבל רק כמחצית ממיני הקוקייה הם טפילי קן (Brood parasites), ומלבד הקוקיות יש גם ציפורים אחרות, כגון נקרים ורזירים ועוד ציפורים נוספות, שמטילות את ביציהן בקינים של אחרים. ואולם הקוקייה היא היחידה שזכתה בפרסום המפוקפק הזה. גם שירתה המפורסמת קיימת רק במינים אחדים של קוקיות. שירתם של מינים אחרים של קוקיות, כדוגמת הקוקייה המצויצת, עלולה להישמע יותר כשעון מעורר, וזאת משום שהשירה נשמעת כקריאה צורמת הקוקייה המצויצת והקוקייה האירופית הן שני המינים הנפוצים בארץ, ולשתיהן אסטרטגיות קינון שונות לחלוטין (קיימים עוד שני מיני קוקיות שמגיעים לארצנו לעתים נדירות ביותר). הקוקייה המצויצת מטילה את ביציה בעיקר בקינים של עורבים אפורים, וכשהגוזל של הקוקייה בוקע הוא אינו מסלק את אחיו הקטנים אלא גדל בחברתם. לעומתה הקוקייה האירופית מטילה את ביציה בקינים

של ציפורים קטנות, (בעיקר בקניה של הקנית) וכשהגוזל של הקוקייה בוקע הוא מסלק את כל הביצים של הקנית וגדל כגוזל יחיד. נושא טפילות הקן הוא אחד התחומים "החמים" במחקר האבולוציוני וההתנהגותי כבר עשרות שנים, משום שמתקיים כאן מרוץ חימוש אבולוציוני מדהים בין הקוקייה לפונדקאי. המחקר מעלה שאלות מהותיות רבות ובראשן: כיצד מתגוננות הציפורים מפני הקוקייה וכיצד היא מצליחה בכל זאת להטיל את ביציה? ומדוע ממשיכות הציפורים הפונדקאיות לדגור על ביצה שונה משלהן ולהאכיל גוזל שאינו דומה להן כלל? קצרה היריעה מלתאר את כל האסטרטגיות האבולוציוניות שמובילות את מרוץ החימוש האבולוציוני הזה, אך אנסה להראות מספר מחקרים שנערכו בנושא על מנת לתת לכם לטעום מעט מנושא מרתק זה.

עד לפני כשלושים שנים לא הצליחו החוקרים להבין כיצד ניתן להסביר את התופעה הזו באמצעות מנגנונים אבולוציוניים. ההסבר המקובל היה שמדובר באיחור או השהיה של הברירה הטבעית. ב-1992 התפרסם מאמר ראשון וחשוב מאת ארנון לוטם, הירושי נקמורה ואמוץ זהבי. החוקרים גילו שהקוקיות מצליחות להטיל את ביציהן בעיקר בקינים של קניות צעירות, שזהו מחזור הרבייה הראשון שלהם. הקניות הבוגרות כבר יודעות לזהות את ביצת הקוקייה, ולכן מרחיקות אותה מהקן. אם כך, מדוע לא התפתחה התנהגות מולדת של קניות לזיהוי ביצת הקוקייה? מדוע הן זקוקות למחזור רבייה אחד לפחות כדי ללמוד לזהות את ביצת הקוקייה? התשובה לשאלות הללו נעוצה בעובדה שהקוקיות מסוגלות להטיל ביצים הדומות מאוד לביצת הפונדקאי. הזואולוג העברי הידוע ישראל אהרוני (1882-1946) אף מתאר את ההשתאות שלו מקווי הדמיון בין הביצים בספרו "זכרונות זואולוג עברי": "מגרות כל ארונות ביתו היו ממולאות 'קנים' של ביצי קוקיאה; בכל 'קן' היו ביצי הפונדקי, ולמעלה מהן ביצת הקוקיאה. אנו לא יכלנו להבחין את הביצה הזו בשאר הביצים - כל כך דמתה תמיד ביצת הקוקיאה לביצי הפונדקי, שאל קינו הכניסה הנלווה את ביצתה". ואכן, הדמיון בין ביצי הקוקייה לביצי הפונדקאי מעורר השתאות. החוקרים הסבירו

את הממצאים שלהם בטענה שהפונדקאי חייב ללמוד להכיר היטב את דגם הביצים שלו כדי לזהות את ביצת הקוקייה. אם היה מדובר בהתנהגות מולדת, היו הקניות עלולות לזרוק את ביציהן שלהן. לכן עדיף לציפור צעירה לדגור על ביצת הקוקייה במחזור הקינון הראשון מאשר לטעות ולזהות את ביציה שלה כביצי הקוקייה ולהרחיקן בשוגג מהקן. המחקר הזה הבהיר את הסיבה להצלחתה של הקוקייה, אך גם הסביר את החשיבות של התנהגות נלמדת באבולוציה.

ומה לגבי הגוזל? מדוע ממשיכים ההורים להאכיל גוזל עצום בגודלו (במקרה של הקניות) ולא עוזבים אותו? ומדוע, במקרה של העורבים, הם אינם מזהים את הגוזל של הקוקייה בין צאצאיהם ומסלקים אותו? גם כאן יש מספר תשובות שמאפשרות לנו להבין את התהליך בכלים אבולוציוניים. במקרה של הקוקייה האירופית, המטילה את ביציה בקינים של קניות והגוזל מסלק את אחיו, הראה ארנון לוטם במאמר בכתב העת היוקרתי Nature, כי למרות שלמידת דגם הביצים הוא אדפטיבי, המנגנון הזה אינו "משתלם" כשמדובר בהכרת הגוזל, משום שהגוזל גדל לבד בקן. דבר זה עלול לגרום לכך שההורים ילמדו לזהות את גוזל הקוקייה כגוזל שלהם ובעתיד יסלקו דווקא את הגוזלים האמתיים שלהם מהקן. אבל מה קורה לגבי הקוקייה המצויצת, מדוע העורב החכם כל כך אינו לומד לזהות את צאצאיו ולסלק את הגוזל השונה? האם ייתכן שהעורב דווקא מרוויח מגידול הצאצא הסורר? מחקר שפורסם על ידי החוקרת דניאלה קנסטררי הראה שגוזלים רבים יותר של עורבים פרחו מקן שגדל בו גוזל קוקייה מאשר מקן שלא גדל בו גוזל של קוקייה. החוקרים ראו שכאשר גוזל הקוקייה מותקף, הוא מפריש נוזל מצחין שמרחיק ממנו תוקפים. הם מרחו פיסות בשר בנוזל זה, נתנו אותן לחתולים ולניצים והללו דחו את המזון. מכאן שיתכן בהחלט שגידול גוזל קוקייה מצויצת בקן מרחיק טורפים ומסייע בסופו של דבר לעורב. מחקרים אחרים גם הראו שבכמה מינים של קוקיות, הנקבה מסתובבת סמוך לקן, ואם היא רואה שההורים אינם מטפלים בגוזל היא תוקפת אותו. מכאן שיתכן שבמקרים מסוימים אין לפונדקאי ברירה והוא מעניק "פרוטקשן" לגוזל הקוקייה תמורת הזכות להמשיך ולהחזיק בקן.

לאחרונה יצאו מחקרים רבים העוסקים במרוץ החימוש בין הטפיל והפונדקאי בטפילי קן, והתחום הזה ממשיך להפתיע. הנושא מהווה דוגמה לדרך שבה חוקרי התנהגות מנסים להבין את התופעות השונות בטבע בכלים אבולוציוניים, או כפי שכתב הגנטיקאי הגדול (והנוצרי האדוק) תיאודוסיוס דובז'נסקי: Nothing in Biology Makes Sense Except in the Light of Evolution

"בביולוגיה אין דבר שהוא הגיוני אלא אם כן הוא נבחן לאורה של האבולוציה".

צילום: אולגה צ'אגין

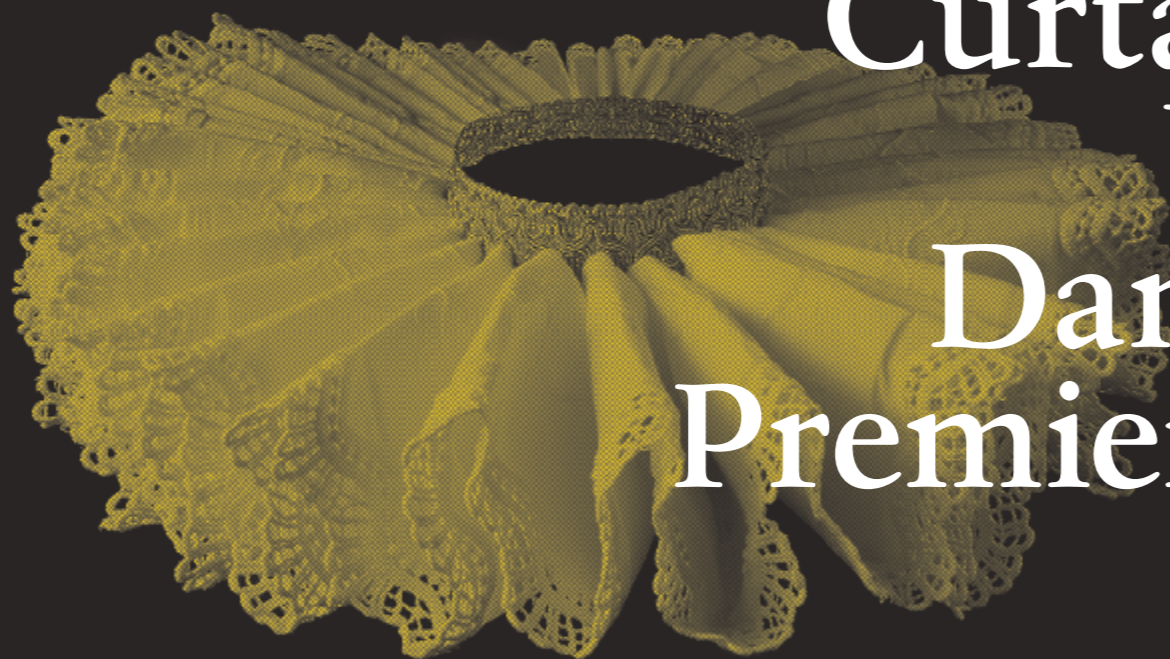

צילום: יגאל סימן טוב

הרמת
מסך
בכורות
במחול

Curtain
Up
Dance
Premieres

מסך 4.

מסך 2.

מכירת כרטיסים: תיאטרון דימונה
טלפון: 08-6551782
dimonatheater.com

סחר דאמוני / אסף אהרונסון / שירה אביתר
בניהולו של איציק גז'לי
תיאטרון דימונה
8.11.16, יום שלישי, 20:00

עדי בוטרוס / אנדראה קוסטנזו מרטיני
בניהולו של הלל קוגן
תיאטרון דימונה
3.11.16, יום חמישי, 20:00

שירה

אורנה טל

שנה חלפה, שנה באה

בדמיוני הן תמיד נפגשות, ההיא שיוצאת וזו שקרבה. בדמיוני הן תמיד מספיקות להחליף ביניהן כמה מילים כשהן חולפות זו לצד זו ליד פתח היציאה והכניסה. זו שיוצאת מספרת מעט על ההספקים שלה, על ההישגים וגם על ההחמצות, וזו שקרבה מבקשת לדעת מה עוד נשאר לעשות, היכן וכיצד. בדמיוני הן חולפות זו לצד זו ליד שער ברזל אפור ומחליפות מספר מילים מעבר לכתפיים סמוכות - אלו של היוצאת ואלו של הקרבה. בדמיוני אני שומעת אותה, את שנת תשע"ו, נאנחת אנחה גדולה ואורזת שאריות אחרונות של אבק דרכים אל תוך מזוודה אפורה. היא מיישרת את שמלתה הדהויה, אוספת את שיערה הלבן ופוסעת אט אט לעבר פתח היציאה. היא חולפת רגע קצר לידה. ליד שנת תשע"ז. היא מביטה בפניה החלקות והרכות, בשערה השחור והבוהק שמתנפנף במשבים של רוח סתיו. היא מביטה בשמלת המשי הרכה שעוטפת את בתולי גופה, והיא מחייכת. חיוך של תבונה. חיוך שיש בו עייפות ושובע. "אז איך היה שם? ומה הספקת?" היא שומעת את קולה של שנת תשע"ז, "ומה נותר לי לעשות?" שנת תשע"ו מחייכת אליה ועונה: "הספקתי המון, ונדמה לי שלא הספקתי דבר, אבל עכשיו הגיע תורך. לך לשם עכשיו את, בדרכך שלך, כמו שהנך."

ואולי את תדעי לעשות את מה שלא ידעתי אני...
"מה לא ידעת?" פוקחת תשע"ז עיניים גדולות, "ומה לא הבינו בני האדם" היא מחייכת חיוך רפה שנת תשע"ו ולוחשת:
"אולי הם הבינו, אולי פשוט עוד לא הגיע הזמן."

"זמן של מה?" היא שומעת את שנת תשע"ז מאחורי גבה, מפלסת רגליה בתוך לוח שנה חדש ובוהק.
"זמן של שלום", היא זועקת בקול. יודעת שאולי כבר לא נשמע קולה, יודעת שתם זמנה.

היא חושבת שאולי בשנה הקרבה ידעו בני האדם לעשות שלום. כי היא מאמינה בהם, בבני האדם.

שנה שלמה היא הייתה לצדם. צחקה את צחוקם, דמעה את דמעותיהם, שמעה את תפילתם, וחבשה את פצעייהם.

לכן היא אוהבת אותם, את בני האדם. היא אוהבת את מחשבותיהם, את ידיהם העמלות, את פרי יצירתם ואת נפשם שלא יודעת שובע. "יבוא היום והם ידעו..." היא לוחשת לעצמה ומביטה בערימת הדפים התלושים של לוח השנה שחלפה, היא אוספת אותם אל חיקה, ומתרחקת.

לצדו של שער הברזל האפור היא הופכת להיות פיסות של זיכרונות.

מדברים מהבטן

שחר ויריב איתני

מסורת של ארוחות

אחרת. לפעמים כל מה שצריך - זה ראש של דג - לבד, בשקט, בארץ רחוקה בניכר.

השנה אנחנו נשארים בארץ, אבל עם זיכרונות יפים וטעמים טובים מהטיול האחרון שלנו. זה היה אחרי הרבה זמן שלא נסענו לטיול קונספט', המטרה הייתה ברורה - אוכל, והרבה. וכל האמצעים כשרים. ארבעה חברים, שני שפים, שני טועמים וילדה אחת, שבגיל 3 זכתה בטעמו של מישלן ובילתה בכל המסעדות הנחשבות ביותר בחבל הבאסקים.

סן סבסטיאן היא אולי העיר האירופית האלגנטית ביותר שביקרתי עד היום. עיר אחת שמציעה יוקרה (אחת לשנה מתקיים בה פסטיבל קולנוע ידוע ומוערך) לצד פשטות, חוף ים מדהים ביופיו לצד קניות, אטרקציות, טיולים וספורט, סמטאות ומבנים ציוריים של עיר עתיקה לצד בנייה מודרנית, ואוכל אוכל ואוכל - בעיקר חטיפי פינצ'וס ומאכלי ים טריים ומקומיים.

הספרדים גילו כנראה את המתכון המנצח לחיים טובים, יש להם זמן והם לא רודפים אחרי דבר, בוודאי לא אחרי העבודה. סמטאות העיר העתיקה מתעוררות לחיים בסיומו של יום, נסגרות לסיאסטה בין שתיים לארבע, והשמש ששוקעת רק מאוחר לתוך הלילה מאפשרת ליהנות משעות ארוכות של טעימות וחוויות. את היום מבלים המקומיים והתיירים במעבר מבר אחד לשכנו, כוס בירה ופינצ'ו קטן לידה.

כריכוני הפינצ'וס הם התשובה הבאסקית

"כנר על הגג, נשמע קצת מטורף לא? אבל כאן באנטבקה הקטנה שלנו. כל אחד מאיתנו הוא מין כנר על הגג. המנסה לאלתר איזו מנגינה פשוטה וערבה, מבלי לאבד את שיווי המשקל, ליפול ולשבור את הראש. ותאמינו לי, זה לא קל. ודאי תשאלו: אם זה כל כך מסוכן, למה אנחנו עדיין ממשיכים לשבת כאן? התשובה מאוד פשוטה: אנחנו ממשיכים לשבת כאן, כי אנטבקה, היא הבית שלנו. ואיך אנחנו מצליחים לשמור על שיווי המשקל? גם התשובה לשאלה הזאת מאוד פשוטה: מסתכמת במילה אחת, אחת בלבד: מסורת!

מסורת! מסורת! מסורת!
מסורת! מסורת! מסורת!....."

פעמיים בשנה, לקראת החגים הגדולים, אני מוצאת את עצמי מתעטפת בתחושת כבדות של החלטות הרות גורל- תור מי לארח בסבב הצדדים? איפה נתארח? מתי נארח? מה נכין? מה נלבש? מה נלביש? שורה של משימות ותהיות אינסופיות ומארחות שמבקשות לדעת תשובות סופיות ומוחלטות כדי להיערך בהתאם, ואנחנו בערבוביה הזו, אוהבים מאד את המשפחתיות, את המסורת ואת החגים יחד, שמחים ונלחצים, רוצים ונרתעים.

ברוך הבא לחגי ישראל. לתא המשפחתי שלנו יש מסורת - אחת לכמה חגים, אנחנו מתרחקים- מהמסורת, אורזים מזוודה, עולים על מטוס ונוחתים למסורת

ארוחת טעימות של 25 מנות, היא אורכת קרוב ל-4 שעות, שבהן אסור לצאת החוצה או לקום מהשולחן, כדי לא לקלקל את הטעמים ואת חוויית האוכל של הסועד. אם להיות כנים, זה לא היה קל, אבל הכול מהווה חלק מוקפד בחוויית האוכל השונה והמיוחדת הזו. ארוחת הטעימות מלווה בין השאר בדפי מכתבים מדיפים ארומה וטעם, תפוחי אדמה בצורת אבן, מרק פרחים צבעוניים, קציפת בובת 'מישלן' ולסיום משחק סתרים אכיל.

"מסורת, בזכות המסורת הצלחנו לשמור על שיווי המשקל שלנו, הרבה מאוד שנים. כאן באנטבקה הקטנה שלנו יש לנו מסורת לכל דבר:

מה לאכול, איך לעבוד, איך לישון, מה ללבוש. הנה לדוגמא: אנחנו הולכים עם כיסוי ראש, טלית וציצית. בגלל דבקותינו בקדוש ברוך הוא.

אז עכשיו בטח תשאלו: איך התחילה המסורת הזאת?

אני אגיד לכם: אין לי מושג.

"מה?" אבל, זאת מסורת. ובזכות המסורת הזאת, יודע כל אחד מאיתנו מיהו ומה הקדוש ברוך הוא מצפה ממנו. מסורת, בלי המסורת חיינו היו תלויים על כלום כמו, כמו, כן בדיוק כך:

כמו כנר על הגג!"

(מתוך "כנר על הגג", מילים שלדון הרניק) אז למרות שלא נטוס השנה, אנחנו נהנה ממיטב המסורת היהודית בחג סביב השולחן הישראלי - פולני, גרמני או מרוקאי- כל שולחן ומטעמיו המצוינים. הכיף הגדול בהיכרות

עם מסורות אחרות הוא האפשרות להכניס מעט מהן אלינו הביתה. וכך, כחלק מהאירוח בחגים הקרובים, אנחנו מציעים ארוחה אחת - שהיא שונה מכל מה שהאורחים שלכם מכירים - ארוחת פינצ'וס ספרדית לתפארת. הכיף בפינצ'ו הוא החופש לעשות כמעט כל מה שרוצים. החל בממרחים שונים, צמחוני, טבעוני או בשרי וכלה בפרוסות ונתחים ותוספות של ירקות, גבינות, דגים או בשר. אפשר לגוון, לשלב, אפשר להשתמש בממרח קנוי ואפשר בממרח שהוכן בבית. חשוב לקנות בגט טרי ואיכותי. להגיש ליד זיתים איכותיים בכבישה ביתית.

ממרח פטה כבד

בקניית הכבד יש לשים לב שהוא מעט מבריק, לא רך מדי וצבעו צריך להיות חום אדמדם.

חומרים (להכנת שתי תבניות אינגליש-קייק, 20 מנות)

- 400 גרם חמאה
- 8 בצלים בינוניים קצוצים
- 2½ ק"ג כבדי עוף טריים ונקיים
- 10 עלי דפנה
- 1 גבעול רוזמרין
- 1 גבעול טימין
- 6 שיני שום
- 1 אגוז מוסקט שלם מגורד
- ⅓ כוס ברנדי קלוואדוס
- ½ כפית מלח
- 1 כפית פלפל שחור טרי
- 250 גרם שקדים או אגוזים קצוצים קלויים
- 3 כפות דבש

הכנה

ממיסים במחבת רחבה את החמאה. מוסיפים את הבצלים ומטגנים עד שהם מזהיבים.

מוסיפים את כבדי העוף, עלי הדפנה, רוזמרין, טימין, שום, מוסקט, קלבדוס, מלח ופלפל ומטגנים כ-20 דקות.

מורידים מהכיריים ושולפים את עלי הדפנה, הטימין והרוזמרין מעבירים למעבד מזון ומעבדים למחית.

מצפים תבנית בניילון נצמד. מפזרים את השקדים (או האגוזים) הקצוצים לתחתית התבנית ויוצקים מעל את מחית הכבד, מכסים בניילון נצמד ומניחים במקפיא לשעתיים. מעבירים למקרר.

הגשה

הופכים את הפטה על צלחת הגשה, פורסים למנות או מגישים שלם לשולחן. מקשטים בריבה. ומגישים לצד הבגט

אפשרות לשדרוג הפטה הקלאסי

לשפוך חלק מהכמות לתבנית, למלא כחצי מגובה התבנית, ובשלב זה לשבץ בפטה הפתעות: שיבוץ כבדי עוף שלמים שצולים במחבת, קוביות בשר מעושן מטוגן, שכבה של תמרים לחים, תאנים יבשות וכו'. אפשרות יוקרתית וטעימה במיוחד היא שיבוץ כבד אווז בתערובת.

צילום: שחר איתני

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

מתלה מקרמה לעציץ / כלי לאחסון כלי כתיבה

חומרים

עציץ או מיכל גדול של קופסת שימורים גליל חוט טריקו או חוט רפייה חזק מספריים חרוזי עץ

הכנה

חותכים 8 רצועות חוט לאורך 1.5 מ' כל אחת ומאחדים אותן מהקצה ומטה (תמונה 1). כ-10 ס"מ מהקצה קושרים את כל 8 הרצועות

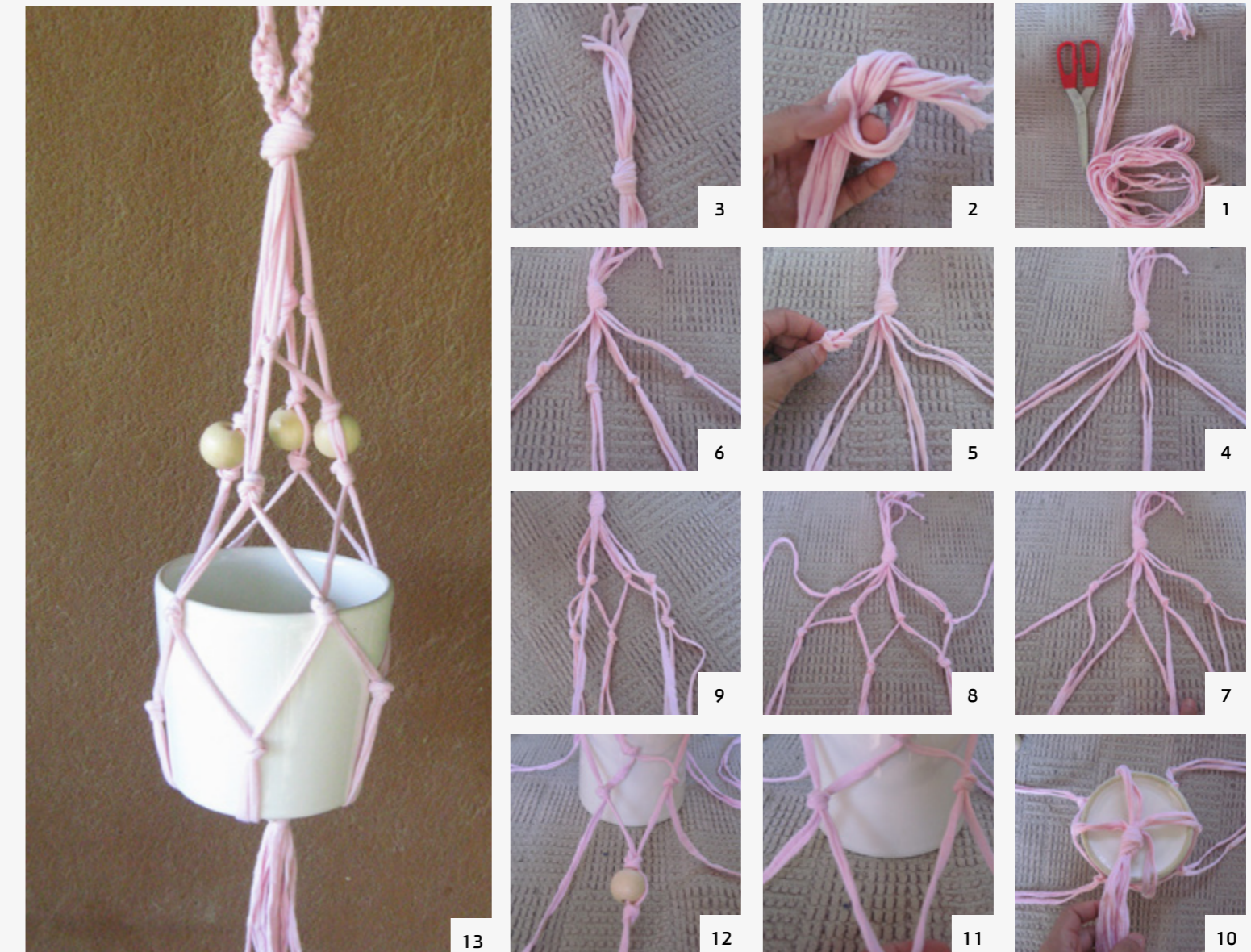
יחד בקשר לולאה רגיל וחזק ומניחים על שולחן העבודה (תמונות 2,3). מחלקים את הרצועות לזוגות (תמונה 4). כ-5 ס"מ מהקשר הגדול קושרים כל זוג רצועות בקשר לולאה (תמונות 5,6). חוזרים על הפעולה ושוב מחלקים לזוגות - הפעם כל רצועה עם "בן זוג" חדש, זה הסמוך לה. שתי הרצועות הקיצוניות יהיו זוג (תמונות 7,8,9).

מכניסים את המיכל וממשיכים באותה חלוקה לזוגות וקשירה עד שמחליטים שמספיק (תמונות 10,11). אפשר לשלב בכל חרוזים בין הקשירות, אך לא חובה (תמונה 12). סיום ותלייה (תמונה 13)

בהצלחה!

לכל שאלה - עונה בשמחה!

זיוה עמית - זיו היצירה 0528-666223

אומרים שהיה פה שמח

שחר איתני

הבריכות שלנו

שבע ומייקל כהן מעין יחב בבריכה בימי ההתיישבות הראשונים בערבה צילום: באדיבות ארכיון עין יחב

פי חוק הכלים השלובים ללא צורך בשאיבה) שנקדחה ליד המעיין. לצורך זה הונח צינור ברזל עילי בקוטר 6 אינץ' ממעיין רחל, כ-2 ק"מ מערבית לעין יחב שהזרים את מי הבאר והמעיין לעין יחב ומשם לשטחי העיבוד. מכיוון שספיקת המים הייתה קבועה וכולה גרביטציונית ואילו הצריכה הייתה בעיקר בחורף וגם אז לא בצורה קבועה נבנתה בתחומי המחנה של עין יחב בריכה גדולה ששימשה הן כבריכת אגירה והן כבריכת שחיה. בחודשי הקיץ הבריכה הייתה מלאה תמיד בגלל שימוש נמוך במים בקיץ וכך החליפה בריכה זו את הבריכה הקטנה כמעט באופן מוחלט (הרומנטיקנים העדיפו לעיתים את הבריכה המרוחקת והעזובה...). בשנות השבעים, בעת שהמקום היה בשליטה צה"לית הביא צה"ל דחפור שהרס ללא התראה מוקדמת את החושות ההיסטוריות ואת הבריכה הקטנה שהייתה שכיית חמדה במקום" (אמנון נבון, ארכיון עין יחב).

הראשונים לאזור ועם הקמת היישובים, נבנו בהם בריכות שחיה והן חלק משגרת החיים בימי הקיץ הלוהטים של המדבר. ב-1950 הוקם בעין יחב מצפה חקלאי ע"י משרד החקלאות ע"מ לבחון באם ניתן לגדל במקום גידולים חקלאיים. העובדים במקום, 10-15 איש התגוררו בכמה "חושות" (בתי בוץ וקש) שבנו בעצמם ליד העמק הנעלם ונחשפו למזג האוויר הקיצוני במקום. בכדי למצוא מפלט מהחום הנורא בקיץ בנו ליד החושות בריכה עגלגלה בין עצי התמר והקנה המיתמר שהיו במקום. הבריכה נבנתה מחלוקי נחל ובטון באורך של כ-10 מ' וכ-5 מ' רוחבה. עומקה היה 50-80 ס"מ ומקור המים היה מעיין עין יחב שמיקומו היה כ-200 מ' מערבית (במקום בו נמצאת כיום המרפאה הצבאית במחנה עין יחב) וזרמו בגרביטציה לבריכה החדשה. בבריכה זאת מצאו עובדי המצפה מפלט בימי הקיץ הלוהטים. באמצע שנות ה-50 למאה הקודמת, התחילו לנצל את מי מעיין רחל ויותר מאוחר גם מי באר ארטזית (באר מים שהמים פורצים מתוכה בעצמם על

את ימי הקיץ בלינו בין מזגנים לבריכה, בארץ ובחול. רגע לפני שהקיץ נגמר והימים מתקצרים, ורגע אחרי שהילקוטים נארוזו, המחברות והספרים נעטפו ונכנסים לשגרה מחודשת, ויחד עם התחלת הקמתם של בריכת שחיה חדשה ומרכז ספורט בספיר - נעים וקריר להיזכר בבריכות המים הראשונות בערבה. "וילכו שלושת ימים במדבר ולא ימצאו מים" (שמות ט"ו פסוק כ"ב) - ספקנים לא יאמינו, וגם אנחנו, תושבי המדבר, המשפשפים את עינינו בכל חורף מול נפלאות הטבע והשיטפונות - נצטרך להפעיל היטב את הדמיון. אולם מים רבים זרמו כאן, וקירות ההרים, הבורות והמעיינות מספרים את סיפורם. בארות המים העתיקות, בתי המרחץ לאורך דרך הבשמים, אמות מים, הפוגארות - מערכת הולכת מים להשקיה מהתקופה המוסלמית הקדומה הכוללת שני פירים חפורים (בעת החפירה הגיעו לעומק של 3.60 מטר) ומנהרה אנכית המקשרת ביניהם, רומזים על קיומם של המים בערבה לאורך השנים. עם הגעת המתיישבים

אוקטובר-נובמבר 2016

ארועים בערבה

27/10

הרצאה של פרופ' יורם יובל
"הדרך אל האושר"
אולם רוזנטל

יום ה' | 20:30 | 30 ש

18/19-10

טיולים ואירוח בעקבות הספר
"מדרך הערבה"
מכינת ערבה חצבה/מרכז ויידור

חול המועד סוכות | 10 ש לסיוור

13/10

יפו העתיקה ונמל יפו
סיור אומנות בהדרכת ורד נבון
להרשמה 052-2709748

יום ה' | 06:30 | בתשלום

10/11

חתול תעלול - הצגת ילדים
תיאטרון המדיטק
אולם רוזנטל

יום ה' | 17:30 | 25 ש

3-5/11

יוגה ערבה
www.yogaarava.co.il
f yogaarava

ה'-ש' | יישובי הערבה | בתשלום

30/10

פתיחת שנת פעילות
קתדרה לוותיקי הערבה
מתנ"ס ערבה

יום א' | 09:00 | בתשלום

24/11-3/12

פסטיבל "סרטים בערבה" 5
www.aravaff.co.il
f sratim.arava

צוקים, מדברא | בתשלום

14/11

הרצאה של עדי ברקן
תדמית חזותית
אולם רוזנטל

יום ב' | 20:30 | 30 ש

10/11

ערב הוקרה והשקת קרן המלגות
של אבישג ואמוץ זהבי
מרכז ויידור

יום ה' | 18:00 | ללא תשלום